

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 7-50 Din, polletno 15 Din, letočno 30 Din; za inozemstvo: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, letočno 45 Din. — Račun pošte hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Z izenačenjem davkov ni zopet nič

Po krivdi kratkovidne klerikalne politike je Narodna skupščina odgodena do 1. avgusta — Davki kljub olajševalnim drobtinam niso manjši, nego še celo večji

Slovenci, ki plačujemo v vsej državi največje davke, smo pričakovali, da se bo po sprejemu državnega proračuna in finančnega zakona vendarle začelo v Narodni skupščini obravnavati vprašanje izenačenja neposrednih davkov. Toda takoj po sprejemu se je Narodna skupščina odgodila do torka po veliki noči. Med tem pa je odstopila dosedanja vlada in se sestavila nova brez klerikalcev. Prvo, kar je nova vlada storila, je bilo to, da je v torek po kratki seji odgodila Narodno skupščino do 1. avgusta in bo torej vladala brez skupščine. To se pravi z drugimi besedami, da imamo nekako diktaturo, kajti vlada najbrže nima večine v Narodni skupščini in je tudi ne išče, saj je skupščino odgodila.

To se je zgodilo po zaslugi kratkovidne in nespretno politike bivših vladinovcev klerikalcev, ki so pač v mnenju, da jih z njihovih ministrskih stolov ne bo nihče več krenil, glasovali za dopolnila k finančnemu zakonu, katerih cilj je izločitev sodelovanja Narodne skupščine. Klerikalci so krivi, da ima sedanja vlada pooblastilo, da z uredbami odpravlja, spreminja in dopolnjuje obstoječe zakone ter dela, kar se ji bo videlo potrebno. Klerikalci so glasovali za dopolnilo, s katerim se prenaša zakonodajna moč v gospodarskih zadevah od Narodne skupščine na državni odbor, ki bo obstojal iz 22 članov pod predsedstvom finančnega ministra.

Narodna skupščina je postala s tem nepotrebna, pa so jo zato tudi poslali v začasen pokoj. Kaj bo sedaj z važnimi gospodarskimi zakonskimi načrti? Kaj bo zlasti z izenačenjem davkov v vsej državi? Ali se bo to nujno vprašanje rešilo brez Narodne skupščine? Znano je, da se Srbijancem, katerih davčna bremena so znatno milejša kakor v Sloveniji, z izenačenjem nikamor ne mudi, kajti izenačenje bi jim davke samo povečalo. No, in novo vlado tvorijo pretežno Srbijanci, radikalci in davidovičevci.

Davčne olajševalne drobtine, ki se obetajo na podlagi novega finančnega zakona, so deloma takšne, da se v praksi lahko preidejo in davkoplačevalci jih ne bodo nič čutili v svojo korist. Z dežele že dobivamo poročila, da se predpisujejo celo večji davki kakor lani. Za malenkostne drobtine so klerikalci zavrgli cel kos kruha. Ko bi klerikalci hoteli, bi se milejši srbski davčni zakon razširil na vso dr-

žavo do časa, dokler se ne bi končno rešilo izenačenje neposrednih davkov.

Ko so bili klerikalci v vladi, so bili poslušni in ponižni ter niso prav nič nagajali radikalom. Nikdar niso poudarjali napram njim potrebe, naj se končno pripravi načrt zakona o izenačenju davkov za razpravo v skupščini. Radikalci so bili gotovo veseli, da jih klerikalci s tem sitnim vprašanjem niso gnjavili. Zato je od radikalov prav nevhvaležno, da so na tak način odstranili svoje dose-

danje zaveznike, in to takšne zaveznike, ki so glede tega vprašanja molčali, čeprav zastopajo pokrajino, kjer je glavni pogoj za gospodarsko življenje izenačenje in omiljenje davčnih bremen.

Po krivdi klerikalcev, ki so s svojimi glasovi dali vso moč v roke radikalom, odnosno novi vladi, se bo pri nas gospodarska kriza dalje ostrila. Rekli smo že, da je bivša klerikalno-radikalna vlada najžalostnejši del povojne zgodovine SLS, in to trdimo še dalje. Naša SLS bo sama uvidela, da je to bridka resnica, ko bo na lastnih hrbtih občutila učinkovanje dopolnil in pooblastil v finančnem zakonu, ki jih je omogočila s svojimi glasovi. SLS je pletla bič, s katerim bo tudi sama tepena.

Strahovit polom klerikalne politike

Klerikalci so hoteli vladati brez parlamenta, sedaj pa bodo vladali drugi brez njih — Pooblastila za prenos zakonodajnih pravic parlamenta na vlado bo po zaslugi klerikalcev izvrševala nova vlada radikalov in Davidovičevih demokratov — Kratkovidnost klerikalne politike

Na veliko soboto zvečer je Uzunović podal kralju ostavko svoje klerikalno-radikalne vlade, naslednjega dne, na veliko nedeljo, je bila nova vlada že sestavljena iz radikalov in Davidovičevih demokratov ter opoldne na dvoru tudi zaprisežena. Klerikalcev ni nihče vprašal, ali hočejo še sodelovati v novi vladi ali ne; vrgli so jih na cesto kakor kako obrabljeno stvar.

Klerikalci so kot zavezniki radikalov rešili v preiskovalnem odboru Narodne skupščine radikalne pristaše, obdolžene korupcije, pred izročitvijo sodišču, glasovali so za odklonitev obtožnice proti bivšemu notranjemu ministru Maksimoviću, pomagali so radikalom sprejeti v Narodni skupščini novi državni proračun in novi finančni zakon, za plačilo pa so jih sedaj posadili na hladno.

Ni lepó to, kar so radikalci napravili s klerikalci. Tako uslužni so bili klerikalci napram vsem zahtevam radikalov, za vsak njihov predlog so glasovali v Narodni skupščini in ga še bolj branili v javnosti kakor radikalci sami, vse so storili, kar so radikalci zahtevali od njih, samo da bi mogli ostati nadalje v vladi in nasititi nekatere svoje najbolj nestrpne pristaše z vladnimi dobrotami, plačilo za vso njihovo ponizanje pa jim je bila brca, o kateri sedaj niti ne vedo, zakaj so jo dobili, ko so vendar tako pridno ubogali na vsak migljaj radikalov.

Grdo so radikalci izigrali klerikalce in takega postopanja nikakor ne moremo odobravati. V nedeljo dopoldne se je dr. Kulovec še pripeljal v ministrskem avtomobilu v Narodno skupščino, ne da bi vedel, da je nova vlada že sestavljena. In ko se je mudil v Narodni skupščini, je prišel sluga iz njegovega mini-

strstva po avtomobil, da je odpeljal novega ministra na dvor k zaprisegi. Dr. Kulovec, ki je šele ob tej priliki zvedel, da ne bo več minister, je moral oditi domov — peš. Takega preziranja naši klerikalci, ki so ugodili vsem zahtevam radikalov v njihovih družbi, gotovo niso zaslužili od strani svojih zaveznikov. Še tisti uradniki, delavci in invalidi, ki jih je klerikalno-radikalna vlada pometala iz državne službe na cesto, so vedeli 31. marca, da bodo čez 24 ur 1. aprila brez krulja, naši klerikalci pa niso vedeli niti eno uro naprej, kaj se bo z njimi zgodilo.

Mi smo klerikalce svarili, naj ne gredo za vsako ceno v vlado, poročali smo o vseh spletkah radikalov proti bivši vladi, toda klerikalci niso hoteli poslušati. «Slovenec», «Domoljub» in «Slovenski gospodar» so neprenehoma zatrjevali, kako je sedanja vlada trdna, in na vsa naša svarila so samo odgovarjali, da bi jih samostojni demokrati radi izpodrinili iz vlade in da samo zato govore o krizi klerikalno-radikalne vlade. Tako so bili prepričani, da bodo s svojimi uslugami zbudili hvaležnost radikalov, da so postali slepi in gluhi za vsako pametno besedo.

Klerikalci so glasovali v Narodni skupščini za finančni zakon, ki daje vladi obširna pooblastila, da izpreminja brez vednosti in odobrenja Narodne skupščine zakone po svoji volji. Dali so s tem vladi moč v roke, da izvaja diktaturo, ker so mislili, da bodo oni sami vedno sedeli v vladi. Hoteli so pognati Narodno skupščino domov na počitnice in vladati brez nje, zaradi česar so v zadnjem času tudi ovirali delo v zakonodajnem odboru, da bi Narodna skupščina ne mogla razpravljati o novih zakonskih načrtih, ker bi

jih ji po njihovi krivdi zakonodajni odbor ne mogel predložiti.

Hoteli so sami vladati brez Narodne skupščine, sedaj bodo pa drugi pojedli, kar so kuhali zase. Orožje, ki so ga kovali zase, so skovali za druge.

Da bi rešili bivšega notranjega ministra Božo Maksimovića od obtožbe, ki so jo vložili proti njemu davidovičevci, in se izognili morebitni sramoti, ker so proti njemu nastopali tudi lastni pristaši, so radikalni sklenili sporazum s številnejšimi davidovičevci in pustili manj številne klerikalce na cedilu.

Pooblastila, za katera so klerikalci glasovali v Narodni skupščini v mnenju, da jih bodo sami izvrševali in da bodo sami izpreminjali zakone brez odobrenja Narodne skupščine, bodo sedaj uporabljali radikalni in davidovičevci v novi vladi brez klerikalcev.

Takoj, ko je bila sestavljena nova vlada radikalov in davidovičevcev, je kralj tudi podpisal na njen predlog ukaz, s katerim se seje Narodne skupščine odgodijo do 1. avgusta. Do 1. avgusta Narodna skupščina ne bo zasedala in vlada bo lahko s proračunom in s pooblastili finančnega zakona gospodarila brez njene vednosti, kakor se ji bo zdelo.

Klerikalci, ki so pomagali kuhati to juho, sedaj sami ne bodo imeli prilike, da bi v Narodni skupščini, ki ji je vlada odgovorna, nadzirali njeno delo. Seveda bo to nemogoče tudi drugim strankam.

Mi ne odobravamo odgoditve seje Narodne skupščine. Parlament je zato tu, da v njem zastopniki ljudstva zastopajo ljudske želje, da sklepajo nove potrebne zakone in da nadzirajo v njem delo vlade, ki je v prvi vrsti odgovorna njemu. Mi smo za to, da ljudstvo o svojih zadevah po svojih zastopnikih samo odločuje v parlamentu, ne pa za to, da si vlada, ki bi morala biti samo izvršilni organ parlamenta in njegovih sklepov, gospodari samovoljno, kakor so to hoteli klerikalci in kakor bo to delala brez njih nova vlada.

Klerikalci se seveda sedaj jeze in pravijo, da je nova vlada protiparlamentarna in protustavna, da ne uživa zaupanja Narodne skupščine, da bi se seje skupščine ne smele od-

goditi, če pa se že pošilja parlament domov, da bi se vsaj morale razpisati nove volitve.

Sedaj, ko so klerikalci zunaj vlade in ko bo bič, ki so ga sami spleтали, padal morebiti tudi po njih, so postali seveda zopet silno demokratični.

Glede na njihovo ogorčenje pa se moramo vprašati, kdo pa je pomagal ustvarjati ta položaj? Ali niso bili to klerikalci sami? Ali niso oni sami s svojo kratkovidno politiko pomagali ustvariti ta položaj, v katerem bomo imeli vlado brez parlamenta? Ali niso imeli v zadnji vladi treh ministrov, ki so pomagali ustvarjati ta položaj?

Vprašamo, ali se s tako kratkovidnostjo in brezbriznostjo branijo koristi ljudstva in ustavne parlamentarne pravice, kakor so jih branili klerikalci, ki so stopili v vlado brez zadostnih jamstev in ki so pomagali prenašati zakonodajne pravice parlamenta na vlado?

Ali more roditi dobre uspehe politika, ki jo vodijo ljudje, ki ne vidijo niti 24 ur naprej, kaj se bo zgodilo? Za politika ni samo dovolj, da zna na shodih bujskati proti političnim nasprotnikom, pač pa mu je predvsem potrebno, da zna tudi misliti, kakšne sadove bo rodilo njegovo delo, ki vidi v bodočnost in ki zna temu primerno uravnati tudi svoje delo.

Vprašamo, ali naj imajo usodo slovenskega naroda še nadalje v rokah ljudi, ki ne vedo, kaj delajo. Ali naj vodijo slovensko politiko ljudje, ki so ustvarili položaj, v katerem je ljudstvu onemogočeno izvrševati ustavne pravice potom parlamenta? Ali naj vodijo slovensko politiko ljudje, ki dajejo vladam pooblastila, da smejo vladati brez nadzorstva parlamenta proti volji ljudstva?

Samostojni demokrati so vedno naglašali, da je treba vprašati ljudstvo za mnenje, kakšno politiko je treba voditi, zaradi česar se naj razpišejo volitve. Klerikalci so se izrekli proti volitvam, dokler so mislili, da bodo sami lahko vladali brez parlamenta. Takrat jim za ljudsko mnenje ni bilo. Danes, ko so v škripcih in ko so zavozili državni voz na stranska pota, zahtevajo, naj bi jih ljudstvo reševalo pri novih volitvah. Danes jim je ljudstvo zopet dobro došlo, ker ga zopet potrebujejo.

Vprašanje pa je, ali je ljudstvo samo za to tu, da bi reševalo klerikalno politično položaj v zahvalo, ker so klerikalci s svojo politiko pomagali ustvariti vlado brez parlamenta, brez kontrole ljudstva.

Pravijo, da gre osel samo enkrat na led. Ali naj Slovenci radi kratkovidnih in nesposobnih klerikalnih politikov vedno hodimo na led? Ljudje božji, pomislite in odločite po svoji zdravi pameti!

Politični pregled

Politična zmešnjava v Beogradu se je na velikonočno nedeljo zaključila tako, da smo dobili

ново vlado radikalov in Davidovičevih demokratov brez klerikalcev.

Dasi je bila dosedanja vlada že dalje časa v kritičnem položaju, vendar tako nenadnega prekreta javnost ni pričakovala. Kakor je podoba, klerikalci niso niti slutili, kaj se je pripravljalo za njihovimi hrsti. Tudi res niso mogli misliti na to, da bodo pregnani iz vlade, ko so vendar tako poslušno stregli radikalnim željam. V novi vladi tudi ni Uzunovića in Makshovića, proti katerima so vršili veliko borbo pašičevski radikalni, ki pa istotako niso zastopani v novi vladi.

Ko je v soboto kraj sprejel odstop Uzunovičeve vlade, je takoj poveril

sestavo nove vlade dosedanjemu prosvetnemu ministru Velji Vukičeviću.

ki je že v nedeljo jutraj zaključil svoja pogajanja, tako da je nova vlada, ki je sestavljena iz dela radikalov in dela davidovičevcev, opoldne že prisegla. Novi člani vlade so:

ministrski predsednik in notranji minister Velja Vukičević, zunanji minister dr. Voja Marinković, minister za trgovino in industrijo dr. Mehmed Spaho, minister za šume in rudnike ter zastopnik ministra za izenačenje zakonov dr. Kosta Kumanudi, minister za vojsko in mornarico general Ste-

Ivan Albreht:

Prva ljubezen ne zarjavi

(Dalje.)

VI.

Proti vsemu pričakovanju se je Grogli obrnilo na bolje. Ko je Matildka za sveti večer pripravljala jaslice, jo je oče že ogledoval z veseljem in ji pomagal z nasveti.

Franca je bila tisti čas vedno nekako nemirna, kakor sprta sama s seboj. Res je stregla Grogli, vendar se je bala njegovih oči. Nič si ni prav za prav mogla očitati, samo tako nekako se ji je zdelo, kakor da je skritega nekaj mrtvaškega v njegovem pogledu.

Kar so govorili klepetavi jeziki o njej in Janezu, je vse izvedela. Včasih se je smejala tem govoricam, včasih se je jezila zavoljo njih, vedno pa so jo vznemirjale, ker so ji vzbujale v bližini hirajočega Orega misel na mladost. Šele zdaj je nekako začutila, kako je imela Janeza Coklijača rada, najsi prav za prav niti ni nikoli govorila z njim.

O Matildki je pa celo sama opozorila Groglo.

«Ali si že slišal?»

«No?»

«Ipavčkova Reza vé povedati —»

«A, Reza,» je zamahnil Grogla, «ta bo pa po tej že bosala!»

«In Novakovka?»

«Tista švedra? Kaj pa takega?»

«Mene in tebe imajo v zobeh.»

«Tebe? Kaj si jim pa napoti?»

«Zaradi Matildke —»

Groga se je nasmehnil:

«A, tako!? Pravijo, kajne, da ni moja?»

Franca je prikimala. Potem iskreno:

«Kaj praviš pa ti?»

Pobožala ga je po osivelih laseh in se nasmehnila k njemu, da je začutil svežo toplino njenega zdravja. S poslednjimi utrinki se je še zaiskrila v njem moč moza. Kakor v omotici jo je objel okrog pasu in z drhtečo roko božal njena ledja.

«Nič ne govoriš takih neumnosti! Ti si angel, ki mi ga je sam Bog poslal v pomoč. O, kaj si morala vse trpeti pri meni! Toliko dela, toliko truda, zraven pa še moja bolezen po vrhu.»

Franca je zadovoljno odkimala.

«Nič ne trpim, saj rada delam, zato sem pa na svetu. In tudi tvoja bolezen... Samo da ti morem kaj polajšati, pa sem srečna.»

Njena beseda mu je zvenela ko prijetna godba.

«In otrok — je dejal Grogla, a ona:

«Viž, zaradi Matildke se moraš varovati.

Kaj bi začela brez očeta —»

«S tako materjo, kakor si ti, ji ne bo nič hudega —»

«Oh, Grogla —»

«Ne veš, kako sem srečen na večer svojega življenja. Saj tisto vem, da ne bom več dolgo na svetu —»

«Grogla —»

«I, kaj bi se potajeval. Saj sama veš, kako je. Samo to sem ti še hotel reči: najbolj gorečo željo, kar sem jih kdaj imel, si mi izpolnila, ko si mi dala otroka. Kaj ti naj še rečem?!»

Franca je podrlitevala. Nekakšna čudna naslada, prepajena z občutjem bolesti, je pretresala njeno telo ob moževih besedah. Začela se je nenadoma sunkoma tresti in jo morala sesti k njemu na posteljo. Naenkrat je krčevito zaplakala.

Groga se je prestrašil. Mala, ki je bila nekje v kuhinji, je zaslišala materin jok in prestrašena priletela k staršem.

«Matilda, reci materi, naj ne jokajo,» je z otroško mehko vzdihnil oče Metlak.

Deklica, ki ni razumela, kaj se godi, je stopila k postelji in začela še sama ihteti. Bilo je lepo dekletce, nekoliko na moč blede in malo prešibko, a še to je bilo morda zgolj zaradi tega videti tako, ker je imelo silno košate, dolge in kot ogle črne lase. Ko je skrilo obraz v materino naročje, se je razlila tema njegovih las kot živ žalni pajčolan po postelji.

«Mati, mati, ne jokajte, ne jokajte,» je prosila Matildka. Metlaka se je ob njenem glasu tudi kmalu res pomirila.

«Saj ne jokam, noričica —»

«Pa so oče rekli, da —»

«Samo vesela sem tako —»

«Zakaj?»

«Ker se je očetu obrnilo na bolje,» je rekla Franca.

Res, v srcu niti sama ni vedela, zakaj je jokala. Kar nekakšna čudna tesnoba jo je premagala in se ni mogla prav nič braniti. Zdal se je skušala razvedriti s hčerko.

«Katerega imaš bolj rada? Očeta ali pa mene?»

«Oba,» je rekla mala.

«Ali smejo oče umreti?»

van Hadžić, minister pravde in zastopnik ministra za vere dr. Milan Srškić, minister za javna dela dr. Ilija Šumenković, minister za finance in zastopnik prosvetnega ministra dr. Bogdan Marković, prometni minister general Sveta Milosavljević, minister za agrarno reformo in zastopnik ministra narodnega zdravja dr. Vlada Andrić, minister za kmetijstvo in vode ter zastopnik ministra za pošto in brzojav inženjer Svetozar Stanković, minister za socialno politiko dr. Aleksandar Miović, minister brez portfelja dr. Ninko Perić. V novi vladi je 13 ministrov, od katerih so 4 člani demokratske zajednice (3 davidovičevci in 1 bosanski musliman), 5 radikalov in 4 neparlamentarni (2 generala in 2 civilista, davidovičevci dr. Kumanudi in radikal dr. Bogdan Marković).

Nova vlada je torej le polparlamentarna in ta naslov ji pristojna še tem bolj, ker se je na prav kratki torkovi seji nenadoma

odgodila Narodna skupščina do 1. avgusta

in s tem v zvezi se je že splošno govorilo, da ima ministrski predsednik Vukičević poblastilo za razpust skupščine in razpis novih volitev, kar se pa s pristojnih mest odločno zanika.

Domneva se, da bo ministrski predsednik Vukičević skušal dobiti

za sodelovanje v vladi radičevce,

ki bi zasedli prazna ministrska mesta. Radičevci se že dalje časa ponujajo za vstop v vlado in je Stepan Radić v razgovoru z novinarji novo vlado bolj hvalil kakor grajal, da si se je končno prav krepko izrazil, da bodo radikali in davidovičevci v vladi drug drugega požrli.

V splošnem je

imenovanje nove vlade vzbudilo pri vseh strankah ogorčenje

zaradi svojega neparlamentarnega značaja. Z njo niso zadovoljni niti vsi radikali in niti davidovičevci, ker se je sestavila preko obeh poslanskih klubov, radikalskega in davidovičevskega, ki nista sodelovala pri sestavi vlade. Celó glavno radikalsko glasilo «Samouprava» poudarja nezadovoljnost z novo vla-

do. Odgoditev Narodne skupščine je spričo važnih nalog, ki bi jih imela skupščina rešiti, splošno presenetila politične kroge in podala dokaz, da se nova vlada spričo svoje neparlamentarnosti zaveda svoje slabosti. Zato bo vladala brez skupščine, katere se boji.

Jasno je, da so zaradi nenadnega vrženja iz vlade

najbolj poparjeni klerikalci,

ki so že govorili, da jih ne bo nihče več spravil z ministrskih stolov. Smola, res smola! In sedaj se njihovi zavezniki radikali še norčujejo iz njih, češ, da jim niso več potrebni. Med radikali se govori, da jih tudi zato niso vzeli v vlado, ker je njihovo kratkodobno vladovanje pokazalo, da se SLS bolj briga za okrepitev svoje strankarske moči v Sloveniji kakor pa za državne in narodne koristi. Kljub vsem tem bridkim resnicam pa je vendarle vse obsodbe vredno, na kak neobičajen način so odslovili klerikalce iz vlade.

Spričo novega položaja, ki je nastal z imenovanjem nove vlade, je imel klub poslancev Samostojne demokratske stranke sejo, na kateri se je zahtevalo nujno sklicanje Narodne skupščine k izrednemu zasedanju, ker je med drugim glede na težaven zunanepolitični položaj

potrebno, da ne dobi inozemstvo vtisa, da se pri nas vlada proti demokratskim načelom.

Razen tega je sklicanje potrebno, da se v interesu omiljenja hude gospodarske krize, ki tišči vse sloje prebivalstva, zlasti kmete, donesejo pred skupščino važni zakonski načrti, predvsem

načrt zakona za izenačenje davkov.

O novem položaju so razpravljali tudi drugi poslanski klubi, kakor klerikalni, ki je protestiral proti temu, da se je vlada sestavila proti navadnemu parlamentarnemu običaju. Na seji nikičevskega kluba se je trdilo, da ponuja vlada dr. Nikiću ministristvo za pošte in brzojav.

Med tem, ko se je pri nas na tako samosvoj način za enkrat rešila vladna kriza,

Italija dalje ruje proti naši državi.

Z italijanskih pristojnih mest se zanika vest, da se bodo med obema državama pričela

neposredna pogajanja. Tudi, noče Italija ničesar slišati o spremembi nam sovražnega italijansko - albanskega dogovora. Italijansko časopisje dalje hujska proti nam in predrzno laže, da se naša država mrzlično oborožuje, da dela vojaške priprave ob Albaniji, da uvaža ogromne množine orožja in municije. Resno evropsko časopisje odločno zavrača te bedaste izmišljotine, češ, da o vsem tem ni nič videti in da je Jugoslavija vedno kazala miroljubnost. Medtem, ko nas italijanski tisk brez uspeha obrekuje, pa se Italija sama z vso naglico oborožuje in je ob naši meji opazati sumljivo gibanje. Do vojne pa kljub italijanskemu izzivanju ne bo prišlo, ker evropske velesile ne bodo dopustile, da bi se ustreglo italijanskim pustolovščinam in da bi se zopet zanetil svetovni požar.

Na Kitajskem je položaj postal malo nejasen. Kantonci, med katerimi sta dve struji, so se morali te dni umakniti pred severnokitajskimi četami,

sedaj pa zopet napredujejo.

Spor med obema strujama, ki se je zelo poostiril, ima lahko za posledico polom kantonskega gibanja, ako ne bo prišlo do sporazuma še ob pravem času.

DOPISI

ZIBERŠČE. Za bližajoče se občinske volitve smo postavili samostojno kandidatno listo, ker nečemo več biti drugim za peto kolo. Doklade bi nam vsak znal nalagati in jih porabljeni zase. Od stroškov za popravilo župnišča v Gornjem Logatecu je odpadel na občino Rovte znesek 2000 dinarjev. Logaški občini sta svoj prispevek plačali iz tekočih dohodkov, rovtarsko županstvo je pa plačilo tega zneska naložilo nam Ziberščanom, ki smo vžupljeni pod Gorenji Logatec, in sicer v obliki 100odstotne doklade na direktne davke. Pri tem je županstvo vzelo v roke povsem novo računico, na katero si lahko vzame patent. Ono je namreč samo dvema posestnikoma, ki plačujeta direktnega davka skupaj nekaj nad 150 Din, naložilo tako visoko doklado, da bi že pri teh dveh zaslužilo nad 500 Din. Od enega je zahtevalo 1298.55 Din, od drugega pa 1278.51 Din,

«Ne!»

«Viž, Matildka, kar povej jim! Pravijo, da nama bodo umrli!»

«Oče, ne! Jaz ne pustim!»

Groga se je moral smejati, tako mu je dela dobro ta mlada svežina.

«Če ne, bom pa še jaz jokala!»

«Kaj boš jokala,» jo je zavrnil Groga, «saj ostanejo mati pri tebi?!»

Otrok je premislil, potem pa važno in odločno rekel:

«To je že dobro! Ali kje pa naj potem midve dobiva očeta, kaj?»

Vprašanje je bilo ob tej pristržni otroški resnosti tako, da so se smejali vsi trije.

Tako so Ocepkovi preživljali tisto zimo. Vsak dan je bilo, kakor da bolj in bolj priraščajo drug na drugega.

Franca je medtem bolj ko kdajkoli začela ljubiti samoto. Imela je toliko opravka sama s seboj, da ji čas zdaj ni bil nikoli predolg. In bolj in bolj se razmišljala o svoji mladosti in o tem, kako si je brhki tesač Janez želel njene ljubezni. — Kam je neki izginil, da ga ni vsa ta dolga leta nič na izpregled? Ali si je daleč kje izbral drugo, ki ne zamečuje brhkega mladeniča, dasi nima svojega doma? ... Ali je morda celo že pod zemljo in je rešen vseh težav in bridkosti? ... Ali pa morda še samotari kje in misli nanjo, ki ga je tolažila s potrpljenjem, dokler se ni zavezala z drugim, ki je bil betežen in star? ...

Svečnica je že prišla, Grogove smrti pa v Gričih le še niso pričakali. V cerkev še ni mogel, doma je pa za silo celo hodil po hiši.

Ko se je Franca z malo vrnila od maše z blagoslovljenimi svečkami, se je spomnila Matildka:

«Oče, veste, kaj sem slišala?»

«Kaj?»

«Danes lahko izvemo, kdo bo najdelj živl —»

«Res? Kako?»

Matildka je povedala, da je treba pripraviti toliko enakih koscev sveče, kolikor ljudi hoče skrivnost izvedeti. Svečke je nato treba hkratu prižgati. Tistemu, ki pogori najprej, je prvemu namenjena smrt.

«Oh, otrok neumni», je branila Franca, oče Metlak pa:

«No, kar poskusimo!»

Res so pripravili tri kosce svečke in jih hkratu prižgali, svečke pa so gorele tako enakomerno, da je bilo težko reči, čigava je pogorela prva.

«Moja že ni», se je veselila Matildka, ki ni mogla slutiti, kako mrke igre si je bila zazelela.

«Moja je bila prva, moja,» je dejal oče Groga, «saj je tudi prav tako.»

In proti ženi:

«Kam bi pa mladi šli, ako se stari ne bi odmikali?!»

Franca se je prestrašila zaradi svojih misli.

«Kako pa govoriš danes?» je rekla s plahim glasom.

Groga se je nasmehnil:

«No, no, ali ni res tako? Kar pomisli, koliko jih je po Gričih mojih let, pa boš videla, kam kaže pot!»

Matildka je šla nabirat ledene sveče, ki so visele s strehe, Oceppek pa je sedel za peč.

«Franca —»

«No —?»

«Sedi malo k meni —»

Želja se mu je takoj izpolnila.

«Viž,» je dejal Groga, «marsikaj sva že govorila, o tem pa še nikoli nič —»

«Kaj pa —?»

Kako boš, ko ostaneš sama.

Franci je silila gorkota v lica.

«Oh no, kaj ti pa je spet?»

«Nič, zmeniti se je pa le treba. Leta pri-neso svoje.»

Na steni je tiktakala ura.

«Viž,» je pokazal Metlak, «če je še tako dobra, enkrat se izteče —»

«Bog te potolaži, kam se ti pa tako mudi —» je skušala zaviti Franca na veselo plač.

«Ne, ne tako! Kadar pride tisti dan, ni časa govoriti o tem!»

Potem sta se jela pomenkovati. Ona je vse povedala, kako bi gospodarila s tem, kako z onim, kaj bi še skušala pridobiti in izboljšati.

«Do otrokovih let. Potlej bo pa že Matildka preskrbela gospodarja,» je končala. Glas je bil topel, a vendar nemiren.

«Saj to sem mislil. Do dekletovih let je še daleč — Ne boš mogla zmagovati sama —»

Franca se je izmikala s pogledi.

«Ali že res govori iz groba?» jo je presunilo s tako silo, da se ji je razlil kar mrz po kosteh.

«Jaz mislim —» je dejal spet Groga in takoj obmolnil

kje so pa še drugi župljani. Takemu županstvu ne moremo poveriti svojega zaupanja, zato bomo volili domače gospodarje. — Gornjelogaški župnik je velikonočno spoved izrabil za agitacijo proti «Domovini». Enemu najuglednejših posestnikov iz Žiberšč ni dal odveze, ker mu ni hotel obljubiti, da bo pustil «Domovino». In mož misli, da služi sveti veri?

SKOFJA LOKA. Sejem sv. Jurija se bo vršil v soboto 23. t. m. Pozivate se, živinorejci, da priženete na ta dan za prodajo namenjeno živino. Vabite se, kupci in mesarji.

OSLICA NAD ŠKOFJO LOKO. V 15. št. «Domoljuba» se je oglašil neki dopisnik, ki je pa o tem, o čemer je pisal, očitno zelo slabo poučen, ker 19. marca ni bilo pri Vidmarju na Trebiji nikakega sestanka, pač pa je bil 25. marca. Sestanka so se udeležili ugledni pristaši vseh strank in so se tudi zedinili v tem, da se sestavi za občinske volitve samo ena lista, na katero se postavi iz vsake vasi toliko odbornikov, kolikor jih pripada po številu volilcev. In dotične može naj postavijo vaščani sami, kar so tudi v večini vasi napravili. Pri tem niso gledali na stranko, pač pa na sposobnost in delavnost mož. Seveda niso izbrali takih, ki nimajo nikakega sočutja do bližnjega. Dopisnik pravi, koliko dobrega je SLS napravila v dveh mesecih, ko je bila na vladi. Mogoče je bil dopisnik deležen kakih posebnih dobrot, o čemer pa tudi dvomimo. Na splošno še drugega ne vidimo, kakor davke so nam predpisali večje, nego lansko leto. Podpore pa ministri, ki so bili na vladi, še niso nikake nakazali za naš kraj. — Dne 3. t. m. je bil prišel k nam poslanec g. Uršič in smo pričakovali, da bo kaj povedal o oblastni skupščini, pa nismo drugega slišali, kakor da le pristaši SLS smejo kaj pričakovati od oblastnega odbora. Toda časi so minuli, da bi rasla njihova drevesa do nebes. Med vojno so nas blagoslavljali in nas pošiljali na morišča, pa je vse minulo. Tudi sedanja samovlada ima konec, morda bližji, kakor si mislimo. Občani bodo pa pokazali pri volitvah, da so v svoji občini sami gospodarji.

KOROŠKA BELA. Čudno so se postavili naši občinski možje, ko je bil pri občinski seji predlagan skromen prispevek 250 Din za spomenik kralja Petra v Ljubljani. Na leto ima naša občina povprečno 250.000 Din proračuna, pa ni mogla prispevati skromne vsotice. Da pa ne bo vse

ljudstvo naše širne občine nosilo te sramote, je krajevna organizacija SDS na zadnji seji odobrila prispevek 500 Din v to svrhu. Naj bo tudi naše zavedno napredno delavstvo, ki v večini tvori tukajšnjo krajevno organizacijo SDS, udeleženo pri postavitvi spomenika velikemu narodnem junaku in osvoboditelju, čeprav je «Slovenec» l. 1914. pisal, da je največja sramota za slovenski narod, da postavlja liberalno časopisje kralja Petra v isto vrsto s «presvitlim cesarjem». E, kako zelo so se časi izpremenili, gospoda, pa se boste tudi vi morali z njimi! Verjemite nam pa, da bo tudi brez vas stal spomenik v ponos naši beli prestolici in slovenskemu delu jugoslovenskega naroda.

KOROŠKA BELA - JAVORNIK. Razprodaja tombolskih tablic za veliko javno tombolo tukajšnjega Sokola v prid zgradbi sokolskega doma 8. maja, prav lepo napreduje. Sobna oprava (spalnica) je krasno izdelana in je vsakomur na ogled pri mizarju g. Vengarju na Koroški Beli. Tam se tudi prodajajo tablice po 3 Din. Oglejte si vse razstevljene predmete in pridno segajte po še ostalih tablicah. Pomislite samo, da samo za 3 Din lahko dobite celo spalnico, zaboj sladkorja, vrečo moke ali pa vas bo potegnil bister konj na krasnem vozu domov. Če pa vas bo sreča tu zapustila, sedete na izvrstno kolo, ki ga vam nudi tombola in veselo zdirjate z njim domov. Izključeno seveda ni, da vam tudi žena, oziroma bodoča žena ne privriska domov s finim šivalnim strojem. Sezite v žep takoj, ker po toči zvoniti je prepozno!

RAKA. Bližajoče se občinske volitve so gotovo gospode zopet zbudile iz političnega spanja. Opaža se neka nervoznost zlasti pri klerikalcih. Dosedanji njihov župan je prišel v nemilost, ker baje preveč simpatizira z demokrati in kmetijci. Zato imajo pripravljenega novega županskega kandidata, ker pravijo, da nova metla bolje pomete, in upajo, da bodo na ta način mogoče zopet zmagali. Čutijo, da so zelo zavozili s svojo občinsko politiko tekom zadnjih let. Skoro tri četrtine volilcev imajo proti sebi. Marsikdo, ki je zadnjč še volil s klerikalci, je danes razočaran in uvideva, da je v občinski odbor voliti druge može, samo razumne in napredne gospodarje, kajti ti može bodo znali občinsko gospodarstvo bolje voditi. Bilo je dobro, da so zadnja tri leta kleri-

kali vodili občinsko gospodarstvo, ker so se ta čas marsikateremu volilcu odprle oči.

SODRAŽICA. (Smrtna kosa.) V četrtek dopoldne smo spremili na zadnji poti brata in tovariša Franceta Košmrlja. Bil nam je res nad vse priljubljen, kar je pokazala mnogobrojna udeležba pri pogrebu. Prišli so njegovi številni prijatelji tudi iz Ribnice in Loškega potoka. Pevski zbor mu je zapel dve žalostinki, ki so ganile vse prisotne. Častno je bilo zastopano Sokolsko društvo, ki se je udeležilo pogreba korporativno s praporom. Istotako tudi gasilno društvo. Ob grobu se je poslovil od pokojnika v imenu Sokola starosta brat Oberstar, za gasilno društvo pa načelnik tovariš Perdan. Vse to nam je priča, kako nam je bil res priljubljen, dober, iskren in zaveden brat ter tovariš. Ohranili ga bomo v trajnem spominu. Lahka mu naj bo domača gruda. Staršem in sorodnikom naše najgloblje sožalje!

ŠMARJE PRI JELŠAH. Tukajšnji Sokol bo priredil 23. t. m. in v nedeljo 24. t. m. obče priljubljeno ljudsko igro «Revček Andrejček» (pet deljani). Igra obeta biti ena najlepših, kar so jih igrali na našem odru. Pri igri bodo sodelovale najboljše moči. Godba bo prvovrstna. Vsekakor bo vsakdo, ki bo to igro videl, imel res užitek. Zato pričakujemo obilo obiska. Na svidenje!

SVEČINA V SLOVENSKIH GORICAH. Minuli mesec smo imeli sv. misijon. Očetje misijonarji so se še precej zmerno zadržali, edino eden je priporočal, da bi moralo ljudstvo brati samo časopise, katere bi po njegovem mnenju priporočal domači g. župnik. Ker smo pa tukaj že bolj radovedni na vse, kar se dogaja po svetu, zato bomo čitali še naprej časopise, katere moramo sami plačati in ki pišejo tudi resnico. Med temi dobrimi časopisi je tudi «Domovina». — Naš obmejni kraj se v vsakem oziru dobro razvija. Za promet z Mariborom imamo lepo zvezo potom novega avtoomnibusu. — Pri nas je vinski kraj in marsikatera dobra kapljica se odpelje od nas. V zadnjem času so se pa naši posestniki poprijeli hmelja. Dobro je tako in Bog daj vsem obilo blagoslova! — «Domovina» pribaja k nam redno. Čitamo jo zelo radi, ker ima marsikaj zanimivega in za nas poučljivega.

SV. ANTON V SLOVENSKIH GORICAH. Tudi jaz bi rad kaj povedal cenjenim čitateljem «Domovine» in razodel svojo prigodbo v spovednici

Franca ni vprašala, kaj misli.

V molk se je oglašil zvon.

Groga se je prekrizal:

«Angel Gospodov je oznanil Mariji —»

Franca je komaj slišno drugovala možu v molitvi. Zdelo se ji je, da se godi in pripravlja nekaj strašnega. Nepojmljiv občutek strahu jo je nadlegoval, potem pa spet plamen, ki ga je vžigala kri. Komaj je mož domolil, se ga je razgreta Metlakovka z obema rokama oklenila okrog vratu in jela poljubljati njegove izsušene ustnice, nagubana lica in čelo, ki je bilo vse razorano in nekam maščobno vlažno.

«Ne, ne, ne, Groga», je jecljala in ga dušila s poljubi.

Onemogli Metlak je bil ves pijan od nje.

«Revica», je stokal in se skušal odzivati njeni strasti, toda že po prvem poskusu je začutil silno slabost.

Ko se je Franca umirila, jo je prosil, da mu je pomagala v posteljo.

Prijela ga je kakor otroka in ga položila na blazino, ki je odtlej ni več zapustil. Na cvetno soboto so ga spremili na zadnji poti in Franca je bila vdova.

VII.

Na Telovo so veselo pritrkavali in streljali z možnarji. Cesta, koder je šla procesija, je bila vsa v zelenju. Pri «evangelijih» so se čez noč razbohotali celi gaji cvetja in zelenja. Pred oltar in po klečalniku so deklice nasule evetlice in zelenja. Bil je lep, res prazničen dan.

Metlakovka je pripravljala hčerko za k procesiji in skrivaj jokala. — Komu zvone zvonovi tako veselo, komu pokajo topiči? ... Divje je plalo po njej. Objela je otroka in ga jela strastno poljubovati.

«Moli, moli, Matildka! Prosi Boga za mir očetove duše — in tudi za mater moli, Matildka, zame — Taki revici sva ostali na svetu —»

Otroka je ganila materina prošnja, vendar je bil dan preveč vesel in preslovesen za žalost.

«Ali me zdaj oče vidijo iz nebes, kako sem lepa?»

Franca se je morala nasmehniti. Dasi ni imela namena iti za procesijo, je zdajci sklenila, da se tudi sama obleče in da pojde.

«Naj pa oče obe vidijo, ali ne, Matildka?»

«Saj res», je veselo zaploskala mala in poskočila. V črnih laseh ji je cvetel rožno nadahnjeni šipek, bela oblekca pa je bila prepasana s črnim pasom, a izza pasa je rdel temnordeč nageljn cvet.

Franca se je oblekla preprosto, vzela mašno knjigo in molek in odšla z deklico proti cerkvi.

Med mašo se ji je zdelo, kakor do jo neprenehoma nekdo opazuje. Skoro nevede si je venomer popravljala in naravnavala ruto na glavi, kar sicer nikoli ni bila njena navada.

«Kaj mi le neki je danes?» je premišljevala, ne da bi bila mogla uganiti pravi vzrok tega čudnega nemira.

Po povzdigovanju je začula Ipavčkovu, ki je stala tik za njo:

«Ali je res?»

Tista, ki je odgovarjala, se ji je zdelo, da je Novakovka.

«Sinoči sem slišala?»

«Kje?»

«Smrekarjev Tine je pravil.»

Vdova Metlakovka je zardela. Kadar je zadnje čase slišala omeniti Smrekarjevega, je vselej vstala pred njo Janezova pedoba. Zato je zdaj tudi pozorneje prisluhnila, vendar ni mogla več prav razumeti, kaj ženski šušljata.

Vso mašo se ni mogla zdaj otresti misli, da se je morda vrnil Janez. Vmes si je za-trjevala:

«Bogvé, kje ga že krije ruša, sicer bi se bil gotovo kaj oglašil svojim ljudem.»

In je pomolila za pokoj njegove duše.

Tedaj so zabučale orgle. Po cerkvi je zavrhalo. Fantje so dvignili bandera in ljudje so se trumoma rili iz cerkve in se uvrščali v spreved. Veselo potrkavanje je pozdravljalo zbrano sernjo.

Matildka se je čvrsto oprijemala matere za roko. Naenkrat se oglaš:

«Matl, pogledajte no, kako naju tisti mož gleda!»

Franca se ozre in zapazi tesača Janeza, ki je stal pred župniščem in neprestano ogledoval vdovo in njeno hčer ...

Skoro bi bila kriknila, tako se ga je prestrašila prvi hip, potem pa je kakor na povelje stopila k njemu in mu prožila roko v pozdrav.

«O, Janez, kmalu bi te ne bila spoznala!»

Cokljač se je zdrznil.

«Franca?»

(Dalje prlj.)

cerkve Sv. Antona v Slovenskih goricah. Dne 14. t. m. sem se pripravil za sv. spoved ter se s spokornim srcem podal v spovednico h g. kaplanu ter mu razodel svoje grehe. Skoro po končani spovedi so me g. kaplan vprašali, kake časopise čitam. Ker se pa spovedniku nisem hotel zlagati, sem izjavil resnico, in sicer brez strahu, da čitam «Domovino» in vse druge časopise. G. kaplan so v jezi na moj odgovor velikonočni listek, katerega sem jim v začetku spovedi izročil, pognali skozi linico ter vrata tako zaloputnili, da sem bil kar prestrašen. Moral sem jo brez odveze popihati. Kaj porečejo na to cenjeni čitatelji? Ali ima spoved kaj zveze s politiko? Kdo je potem proti veri, g. kaplan? «Domovina» gotovo ne, ker ničesar ne piše proti veri.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

OBNOVLJENJE STAREJŠIH VINOGRADOV.

Starejši vinogradi so že sem in tja opešali v svoji rodovitosti. Ko smo jih svoj čas na novo zasajali z ameriško podlogo, že takrat se je reklo, da jih bo treba čez trideset let na novo obnoviti. Sedaj je pa od tega časa poteklo že skoro 40 let. Mnogi vinogradi so nam v tej dobi tako opešali, da je čas, da jih obnovimo. Najbolj se to pozna po tistih vinogradih, katere smo premalo gnojili in sploh bolj slabo obdelavali.

Teh vinogradov pa ne smemo obnoviti z zruvanjem, tako kakor smo bil do sedaj vajeni. Danes moramo vinograde znova nasaditi z ameriški cepljenkami, da bo kaj uspeha. To delo lahko razdelimo na več let, da ne pridemo prenapro ob vso letino. Vsako leto naj pride en del vinograda na vrsto. Dotičen prostor kaže najprej z lucerno obsejati, da se zemlja zaledini in za trto nekoliko odpočije. Po par letih je dotičen prostor zorati in na novo posaditi. Umevno je, da moramo opešane trte prej posekati, da se lucerna prav zaraste.

Pri taki obnovitvi vinograda je važno — in na to je treba še posebno opozoriti — da sadimo v prvem razmerju le tiste sorte, ki so po dosedanjih izkušnjah za nas največ vredne. Naši novi nasadi naj ne štejejo vse mogoče sorte, kakor do

sedaj. Ta mešanica mora prenehati. Naše geslo bodi: malo sort, pa tiste ta prave. Po dosedanjih dolgoletnih izkušnjah smo že toliko na jšanem, katere sorte so največ vredne in katere sorte nam dajejo dobro kapljico. Teh se je držati. Kakor pri sadnem drevju, ravno tako je tudi za naše vinograde potrebno, da imamo svoj določen sortiment. Če hočemo naša vina dobro prodajati, je treba danes dveh pogojev. Prvič, da imamo vina z enotnim tipom ali značajem, in drugič, da pridelujemo sploh boljše vina. Do sedaj so naši vinogradi enotno nasajeni le glede tega, da so nasajeni v ravnih vrstah. Sedaj je treba enotnih nasadov tudi glede sort. Vina naj so enotnega okusa, pa ne samo glede kisline, ampak glede vse druge vsebine, ki daje vinu prijetni okus in potrebno moč. V tem pogledu je treba pri obnavljanju jasnih načrtov in smotrenega dela!

POMLADNA PLETEV TRAVNIKOV IN NJIV.

Naši travniki so polni raznega plevela, ki se po gnoju in semenu od leta do leta naprej raznaša. Sedaj spomladi vidimo na mnogih mestih bohotno uspevati tako imenovanega «ušivca», ki ni nič drugega kakor jesenski podlesk, tista rastlina, ki se nam pokaže jeseni v podobi nežnih cvetk, sedaj spomladi nam požene pa močne suličasto razvite liste, sredi katerih čepi trirogata semenska glavica. Ta plevel dela veliko kvaro po travnikih, zlasti če je močno razširjen, in daje v prvi košnji tisto debelo zel, ki se tako težko suši in ki je s svojim drobnim semenom tudi strupena. Živina ne mara podleska ne jeseni ne spomladi, če jo po travnikih pasemo, v rezanci pa mora požreti, kar dobi. Velike liste dela sedaj spomladi tudi različno «ščavje», ki nima nobene prave vrednosti za klajo, dočim nam jemlje mnogo prostora v travniški ruši in izpodriva druge dobre trave. Travnike, po katerih raste debelo-listnato ščavje in ušivca moramo sedaj spomladi opleti, da se znebimo tega ničvrednega, nadležnega in škodljivega plevela. To delo je treba par let ponoviti, da oslabe čebule ušivca v zemlji in da omagajo tudi korenike velikolistnega ščavja (velikolistne kiselice ali konjskega ščapa). Veliko tega ščavja se rado pokaže tudi med večletno lucerno. Tudi tukaj ga moramo preganjati s pletvijo.

Pletev travnikov in deteljšč pri nas še ni v navadi, toda treba se bo tudi temu važnemu delu

privaditi tako, kakor so se mu po drugih bolj skrbno obdelanih krajih.

Po njivah se med žitom, posebno med pšenico in ovsom, rad prikazuje skrajno nadležni osat, ki dela veliko škodo med žitom, če ga pustimo zoreti. Ta plevel moramo tudi sedaj spomladi preganjati, dokler je žito mlado in dokler ne delamo s hojo po njivah večje škode. Sedaj spomladi nam daje osat tudi pripravno klajo za prašiče, tako da se nam plevel tudi zaradi tega nekoliko izplača. Osat ima močno in globoko koreniko in ga je treba pri pletvi globoko izpodrezati, da nam tako hitro ne požene v drugič. Seveda nam požene po pletvi še enkrat, ko je mlado žito že odraslo in ko se ne dá brez škode po njivah hoditi. Ali ves njegov razvoj je le toliko zakasnjjen, da nam ne dela semena pred žetvijo, tako da mu je mogoče ob žetvi vse nastavljeno cvetje in seme z rastlinami vred porzati in sežgati. In to je tudi storiti, da se znebimo tega škodljivega plevela. Kjer raste osat, na tistem mestu ni prostora za žito in se žito tudi v senci osata bolj slabo počuti in daje zaradi tega manjše klasje. Za zatiranje osata imamo deželni zakon, toda žal, da ga ne izvajamo. Sicer nas mora pa lastna pamet in korist, ki je združena z uničevanjem osata, pripraviti tako daleč, da se lotimo pokončevanja tega nadležnega plevela povsod, kjer se prikaže.

KAKO JE POKONČATI GROZDNEGA MOLJA?

V predzadnji številki sem opozoril na veliko nevarnost, ki nam preti od strani grozdnega molja ali grozdnega sukača po naših vinogradih. Ta čisto neznamen mrčes nam lahko povzroči tako škodo, da gre vsa vinska letina po zlu.

Grozdnega molja je tako težko preganjati kakor sploh vsakega molja. Uspešno ga moremo preganjati le v tem primeru, če se ga lotimo vsi od kraja. Do sedaj so ga zatirali s tem, da so tako imenovane senene črvičke izbečkavali iz zaroda s pomočjo igel in zobotrebnikov. Vse to pa je premalo izdalo, ne glede na to, da je tako delo silno zamudno in drago. Danes ga veliko uspešneje preganjamo, če škropimo napadeni zarod z «curania-zelenilom», ki vsebuje strup za senene črvičke. Ta strup mora črviček v se dobiti, da pogine, in sicer o pravem času, namreč prej, preden ga opazimo čepeti sredi grozdnega zaroda. Ko se črvički izležejo iz jajčec, ki jih polaga

Svidenje med begunci na Krasu

V onih dneh, ko je Avstrija l. 1915. izpraznila Gorico in se zaradi tega umaknila nekaj nazaj, je vladalo po vsem Krasu, na vseh cestah in potih in po vseh vaseh divje vrvenje; ne le po vaseh, katere so morali prebivalci tedaj zapustiti radi vojnih dogodkov, ampak tudi po onih, v katerih so smeli vaščani še nadalje ostati na svojih domovih.

V razmeroma kratkem času, ki je bil za to določen, so morali ljudje zapustiti svoja bivališča in oditi v ozadje. Vsak je vzel s seboj, kar in kolikor je mogel spričo odmerjenega časa. Pri tem se je pripetilo, da je marsikdo naložil na svoj voz nepotrebne stvari, da jih spravi s seboj na varno, neobhodno potrebne reči pa je pustil na domu, prav tako, kakor se dogaja pri velikem požaru, ko ljudje izgube preudarnost in skušajo rešiti ničevne reči, na potrebne in dragocene pa čisto pozabijo.

Hudo je za človeka, če zapušča svoj dom in domačo grudo; hudo že v mirnem času, tudi če prostovoljno po lastnem sklepu zapusti rojstni kraj in gre v tujino. Še hujše je za človeka, ki je po razmerah prisiljen, da zapusti svoj dom in odide med tuje ljudi, a najhujše je, če morajo ljudje v vojnem času zapustiti svoje domače kraje in iti v ozadje.

Skoro vse, kar so imeli, so izgubili, svoje hiše, svoje vrtove, svoje njive, gozdove, polje in svoje cerkve. Vsega oropani gredo v tuje kraje, kjer jim ljudje, ki vojnih grozot ne poznajo, čisto zapirajo vrata, namesto da bi jih z ljubeznijo in usmiljenjem gostoljubno sprejemali pod svoje streho.

Visoko natovorjeni vozovi so se v onih dneh pomikali drug za drugim po cesti, ki vodi skozi Komen in Tomaj v Sežano. Ženske in za vojno nesposobni starčki, slabotni otroci in napol dorasli dečki ter deklice so se vozili na vozeh ali pa hodili peš žalostno pot z ljubega doma v neznanu tujino.

Med temi nesrečnimi pregnanci so bili še srečni tisti, ki so imeli v usodepolnem času na razpolago voz in vprežno živino; tako so mogli vendarle rešiti večji del svojega povišstva, drugih premičnin in živil. Bilo pa je med njimi mnogo takih, ki niti malega dvokolesnega vozčka niso imeli. Kar so ti nesrečniki mogli nositi v culah na hrbtu ali na glavi, to so bili vzeli s seboj in se pomikali na obeh straneh ceste ob vozovih, sklonjeni in potrti, žalostno naprej in naprej. V tej množici si mogel še med najsrečnejše šteti one, ki nikdar niso imeli svojega lastnega domovja, nikdar svojega lastnega imetja. Kdor prej ničesar ni imel, ta tudi sedaj ničesar ni izgubil.

Večina beguncev je morala na kolodvor v Dutovlje in v Sežano, odkoder so jih spravili v begunske tabore. Le majhno je bilo število onih, ki so bili toliko imoviti, da so lahko ostali in se preživili v sosednjih kraških vaseh. Po vsem gornjem Krasu, na Pliskavici, na Skopem, v Dutovljah, v Tomaju, na Auberu in povsod drugod si mogel videti begunce. Ostali so tu bodisi samo mimogrede, da tudi oni potem gredo po nekaj dneh v ozadje, bodisi da v teh krajih čakajo srečnega trenutka, ko se bodo zopet smeli vrniti na svoje domove.

Med begunci, ki so se bili za nekaj dni usta-

vili v Tomaju, je bila tudi družina, obsegajoča štiri osebe.

Mladega, krepkega moža v njej ni bilo. Edini sin, ki bi bil sicer že lahko prevzel domače posestvo, ako bi ne bila nastala vojna, je moral, baš ko je mislil privedi izvoljeno družico na očetovski dom, iti takoj po nastanku vojne k vojakom; od tedaj ni več videl svojega doma. Pač je bil pred poldrugim mesecem v svoji zadnji dopisnici pisal svoji stari mami, da dobi v kratkem štirinajstidnevni dopust in da se neizmerno veseli svidenja doma. A od tedaj od njega niso prejeli nobenega poročila več.

Bil je vedno v strelnem jarku, nazadnje menda na Tirolskem. Bog ve, če se mu ni med tem pripetilo kaj hudega.

Ta misel je njegovo že staro mater zlasti zadnje dni čim dalje bolj tlačila. Mnogo hudega je bila že pretrpela. Ko se je zadnjič pred odhodom z doma še enkrat ozrla na hišo, v kateri je svojemu možu v srečnih dneh podarila krepkega sina in lepo hčer, se je bridko zjokala. A potem je bila mirna, solza ni več kanila na njeno ovelo lice, vdala se je v voljo božjo. A sedaj, ko je v Tomaju brez dela sedela ves dan na tujem dvorišču pod dozorevajočim grozdem, so ji njene misli še bolj kot na zapuščenem domu v hajale k sinu v strelni jarek. Čmi več je mislila nanj, tem bolj se je bala zanj. Da ga tako dolgo ni na dopust, dasi je pisal, da v kratkem pride, in da tudi tako dolgo nič ne piše, to ji ni šlo v glavo. Edina jo je skušala tolažiti njena hči.

Pol leta pred nastopom vojne se je bila omožila v sosedno vas na majhno posestvo. Kakor njen brat je bil moral tudi njen mož iti k vojakom. Od tedaj je živel več pri svojih starših

samice grozdnega molja na zarod (kabrneke), je že treba, da je zarod prvič poškopljeno in za črvička zastrupljen. Ker leta grozdni molj najbolj v drugi polovici maja in ker poteče nekaj dni, da se iz jajčec pokažejo črvički, je prvič škropiti proti koncu maja, drugi pa dober teden pozneje. Ravna se to tudi po vremenu, ker se večsah metuljčki prej prikažejo, večsah pozneje. Vsekako je pa prvo škropljenje najbolj važno in najbolj izdatno, kajti če zatremo prvi rod grozdnega molja, ki se pokaže s senenim črvičkom, potem tudi kislega črvička ne bo, ki se prikaže z drugim rodom meseca avgusta.

Urania-zelenilu kaže za škropljenje primešati raztopino modre galice in apna, kakor jo rabimo proti peronospori, tako da škropimo hkrati proti peronospori in proti grozdnemu molju. Na 100 l galičnega škropiva je vzeti 12 dek urania-zelenila, ki ga najprej dobro premešamo z apnom. Tako pripravljeno apno zmes stanjšamo v vodi, na kar prilijemo še posebej pripravljeno raztopino modre galice. Za 100 l galične brozge vzamemo 1 kg modre galice, ki jo raztopimo posebej v 10 l vode; v ostalih 90 l pa raztanjšamo 1-5 kg apna, kateremu smo primešali prej 12 dek urania-zelenila. Dobro je, da se nazadnje prepričamo še z lakmusovim ali fenoltaleinovim papirjem, če je tekočina dosti razkisana. Če ni, moramo dodati še nekoliko apna.

Najbolj važno pri zatiranju grozdnega molja je to, da se ga lotimo vsi od kraja, drugič pa, da ga o pravem času zalotimo in da o pravem času škropimo. Bolje prej, kakor pa pozneje. Zelo važno je zaradi tega tudi to, da skrbno opazujemo nastop grozdnega molja po naših vinogradih.

Popravek. V zadnji številki je citati v članku «Pomladna paša» v predzadnjem odstavku namesto «obronkih» pravilno «travniki», in v članku «Krompir Alma» namesto «Iobes» pravilno «Jubel».

Drugi pastirski tečaj na Jesenicah

V nedeljo 10. t. m. se je vršil na Jesenicah drugi pastirski tečaj, katerega je priredil radovljanski planinski odbor. Prireditelj je po uspehu prekašala lanski prvi tečaj za pastirje, katerega

kakor na svojem novem domu, zlasti odkar je dobila zdravega in krepkega sinčka, pa tudi zato, ker je videla, da se oče in mati starata in ne moreta več pogrešati njene opore. Tako je obenem s starši in s svojim otrokom kot pregnanka pribežala v Tomaj.

Tudi očeta, od starosti sicer sklonjenega, a vendar še trdnega kraškega kmeta, je mučila misel na sina sedaj, ko je bil moral zapustiti svoj dom, bolj kot prej; vendar je znal to lažje skrivati in lažje prenašati.

Družina je morala biti še dokaj premožna; v voz, na katerem so bili pripeljali s seboj nekaj pohištva, poljskih pridelkov in drugih živil, sta bila vprežena dobro rejena vola; dve kravi in tri prašiče pa so bili medpotoma koj po odhodu s svojega doma prodali.

Dva dni je že bila preživela ta begunska družina v Tomaju.

Da bi se mogli v kratkem zopet vrniti na dom, zato ni bilo dosti upanja. Da bi stalno ostali v Tomaju, pa radi različnih neprilik ni kazalo. Vsi, oče, mati in hči so bili tega mnenja, da je najbolje, če spravijo vse svoje imetje, kar ga še imajo na Kranjsko, v Ljubljano ali kam drugam. Najljubše bi jim še bilo, če bi mogli tam kje vzeti v najem kako majhno kmetijo.

Tako so se tretji dan po svojem prihodu v Tomaj dopoldne začeli pripravljati, da se odpeljejo v Sežano.

Isto jutro se je vozil z vlakom iz Ljubljane proti Trstu mlad vojak, korporal, z zarjavlimi lici, z resnimi potezami, a vendar s pogledom in obrazom, ki sta razodevala veselo pričakovanje. Bil je sin, za katerega je stara, ljubeča mamica še isto jutro bila pri maši v cerkvi na griču v

se je udeležilo preko 100 planinskih pastirjev in nad 60 zastopnikov srenj, kmetijskih podružnic in raznih kmetijskih organizacij ter gospodarjev. Tačasni načelnik planinskega odbora g. Ivan Ažman je pozdravil navzoče in agrarni komisar g. dr. Spiller-Muys je otvoril tečaj.

Prvi je predaval odborov poslevodeči tajnik okrajni kmetijski referent Josip Sustič o pastirstvu vobče, zlasti pa o dolžnostih planinskih pastirjev. Predavatelj je ugotovil, da se pastirstvo kot stan, oziroma poklic pri nas vse premalo uvaža, pastirski poklic se s strani splošnosti celo naravnost omalovažuje, kar je dokaz gospodarske slepote in zaostalosti, ki se pri bilanci našega planinskega gospodarstva kruto maščuje. Žal, pa omalovažuje pastirski stan navadno sam gospodar, oziroma srenja, enako tudi sam pastir. Taka gospodarska nezrelost in pa cela vrsta drugih gospodarskih nedostatkov imajo za posledico splošno siromaštvo kmeta v planinskih krajih. Namen rednih pastirskih tečajev je, privedi gospodarja (srenjo) ter pastirja do takega izpolnjevanja dolžnosti drugega napram drugemu, da bosta oba deležna čim večjih gospodarskih koristi. Zato je tečaj prav tako važen tudi za gospodarje, oziroma gospodarske oseke. Predavatelj je v podrobnem naštel in obrazložil dela, katera bi moral vršiti pastir med pašo. Kakor letos pridejo tudi prihodnje leto za nagrade v poštev le najpridnejši pastirji, ki bodo vršili med letošnjo pašo zboljševalna dela.

Sledilo je poučno in nazorno podano predavanje okrajnega živinozdravnika g. Sl. Zarnika o zdravstvu pri živini, prvi pomoči pri oboleli živini na paši in o postopku pastirjev ob pojavu kužnih bolezni. Predavatelj je podal celo vrsto koristnih in praktičnih nasvetov, med drugim tudi glede metljivosti.

Kot tretji predavatelj je nastopil znani planinar g. Anton Cvenkel iz Ljubnega, ki je predaval o govejem zolju in njegovem zatiranju. G. Cvenkel je prvi, ki je načel to važno vprašanje in ga temeljito proučil. Podal je jasno sliko življenskega razvoja in velike škodljivosti tega nevarnega živalskega zajedavca. Orisal je organiziran boj proti govejemu zolju s strani gospodarskih organizacij v Nemčiji, ki je imel najlepše uspehe. Le pri nas se nikdo ne zgane, tudi gospodarji in pastirji ne storijo tako rekoč ničesar zoper to nadlogo, ki se zaradi tega rapidno širi

Tomaju in molila tako vroče, kakor zna moliti le mati za svojega v vojni nevarnosti nahajajočega se sina.

Zapustivši postajo v Sežani je krenil domu vračajoči se vojak nemudoma po prašni cesti, ki vodi skozi Tomaj v Komen.

Že v Ljubljani je bil sicer slišal o usodi Gorice. Tudi to mu je bilo znano, da so na Krasu tik za vojno črto nekatere vasi izpraznili, da bi bila mogla ta usoda doleteti tudi njegovo rojstno vas, njegove starše ali njegovo sestro, to mu niti na misel ni prišlo.

Na poti v Tomaj je pač srečal tu pa tam kak treuski voz, sem ter tja tovorne avtomobile, morebiti tri ali štiri domače vozove, v katere so bili vpreženi voli in na katerih so vozili pohištvo in drugo blago na postajo. «So pač begunci,» je dejal sam pri sebi, pomiloval te nesrečne, z doma pregnane ljudi in šel hitro dalje svojo pot. V smeri proti Gorici ali Sv. Gori je čul od časa do časa zamolklo grmenje težkih topov; ni se dosti zmenil za to, saj je bil tega vajen.

Njegove misli so bile tam doma pri starših, pri sestri in pri dragi zaročenki. Kako bo mamica vesela, kako oče in sestra, ko se bodo po tako dolgem času zopet enkrat srečni videli na ljubem domu! In dekle, ki mu je vedno pisalo na vsa bojišča, kako ga bo veselo!

Lepe misli in sladki čuti so ga tako prevzeli, da je komaj opazil, da je že v Križu, v vasi, kakih dvajset minut od Tomaja.

Začutil je potrebo, da nekaj zaužije; zato je stopil v gostilno ob cesti.

Tu so sedeli za mizo trije stari možje. Dasi niso bili znanci, je prisedel vojak k njim in jih prijazno pozdravil. Kmalu je izvedel, da so be-

in povzročila velike gospodarske škode. Znano je, da so kože, preluknjane od ličink zolja, mnogo manj vredne in jih slabše plačujejo. Poslušalec so bili g. Cvenklu zelo hvaležni za njegova izvajanja.

Po predavanjih so se razdelile nagrade vzornim pastirjem, ki so bili predlagani od posebnih občinskih komisij. Razdeljenih je bilo 18 prvih nagrad po 100 Din, 26 drugih po 80 Din in 24 tretjih nagrad po 50 Din. Skupaj je bilo nagrajenih 68 pastirjev, katerim se je povrnila tudi polovica železniških stroškov. V celoti je odbor razdelil 5585 Din 50 p.

Prihodnje leto se bo vršil na Jesenicah enak tečaj. Zeleti je le še, da uvedejo takšno veljavno gospodarsko prireditelj tudi drugi planinski okraji Slovenije!

Tedenski tržni pregled

ŽITO. Sedaj okrog praznikov je bil promet še posebno miren. Inozemstvo se za naše blago ne zanima. Malo živahneje se je prodajala moka. Na novosadski blagovni borzi so bile 19. t. m. za 100 kg na debelo naslednje cene: pšenica 295 do 307-50 Din, turščica 157 do 157-50 Din, moka «0» 440 do 450 Din.

FIŽOL. V Vojvodini se beli fižol z dvema odstotkoma smeti prodaja po 150 Din za 100 kg.

ŽIVINA. Kupčija z živino je okrog praznikov precej mirovala. Cene neizpremenjene.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo 19. t. m. v devizah:

100 avstrijskih šilingov za 800-50 do 803-50 Din;
100 nemških mark za 1350-50 do 1353-50 Din;
100 madžarskih pengov 994-16 do 997-16 Din;
100 italijanskih lir za 282-64 do 284-64 Din;
1 dolar za 56-75 do 56-95 Din;
100 francoskih frankov za 222-75 do 224-75 dinarja;
100 češkoslovaških kron za 168-30 do 169-10 dinarja.

Sejmi

22. aprila: Motnik.

23. aprila: Škofja Loka, Zagradec, Ptuj.

Mnogo so mu vedeli povedati o izpraznjenju vasi; med izpraznjenimi vasmi so imenovali tudi nekatere, ki so bile njegovi rojstni vasi sosedne; zardel je, ko je slišal imenovati tudi vas, v kateri je bila doma njegova zaročenka. Razburjeno in prestrašeno je vprašal, ali je izpraznjena tudi njegova rojstna vas. Eden mu je vprašanje potrdil. Kri mu je šinila v glavo. Hitro je plačal in drvel na cesto. Izvedeti mora, koliko je na tem resnice, in svoje starše mora najti.

Med potjo iz Križa v Tomaj je srečal voz. Takoj je spoznal, da so begunci. Vprašal jih je, odkod so in ali jim ni znano, da je tudi njegova rojstna vas izpraznjena. Odgovorili so mu, da menda ne. Vojak se je zahvalil, pozdravil in nadaljeval svojo pot.

Bilo je poldne. Na cesti pred glavno gostilno v Tomaju je stal voz z dvema voloma, naložen z znanim pohištvom, s poljskimi pridelki in z drugimi živili. Na vreči spredaj na vozu je sedela stara kmetica z malim vnukom v naročju. Na levi ob vozu je stal z bičem v roki njen mož, kraški kmet, od starosti sklonjen, na desni ob vozu pa krepka mlada žena z veliko culo na rami, katere solzne oči so se ozirale k otroku na voz. Kraški begunci na poti v tuje kraje!

Že je hotel kmet zamahniti z bičem, da vola potegneta voz in vsi nastopijo žalostno pot, ko je radostno zaihtela stara mati na vozu in vzkliknila: «Moj sin!»

V istem hipu je tudi že vojak pred vozom. Sežejo si v roke in si pogledajo v oči. Hočejo govoriti, a vsem zastane beseda. Bol, ki jo čutijo vsi, je prevelika, da bi mogli govoriti, je prevelika, da bi mogli jokati. Dr. Fr. M.

DOMAČE NOVOSTI

25. aprila: Dobova pri Brežicah, Zdole (kramarski in živinski), Oslonica (samo za blago), Bučka, Jagnenca, Sv. Jurij pri Krškem, Dol pri Laškem, Bloke, Videm pri Litiji, Vače, Planina pri Logatcu, Sv. Vid pri Logatcu, Grosuplje, Studenec-Ig, Sv. Jurij ob Taboru, Sv. Jurij ob južni železnici (trg), Žužemberk, Radovljica, Vojnik, Beltinci, Turnišče, Mozirje, Oplotnica, Sv. Lenart v Slovenskih goricah, Vuzenica, Rogatec.

26. aprila: Metlika, Semič, Buševca vas, Kozje.

27. aprila: Lukovica (srez Kamnik), Velika Slivica, Vesela gora, Vransko.

28. aprila: Pišece (samo za živino), Pri Cerkvi.

Pričetek proračunskega zasedanja ljubljanske oblastne skupščine

Predvčerajšnjim se je oblastna skupščina ljubljanska sestala k večdnevnomu zasedanju, da predvsem reši svoj prvi proračun. Seje se je udeležil tudi novi veliki župan g. dr. Vodopivec. Otvoril je sejo oblastni predsednik g. dr. Natlačen, ki je med drugim poročal, kaj je oblastni odbor ukrenil glede na razne sklepe oblastne skupščine. Povedal je, da oblastni poslanci niso dosegli imunitete, da je popoln uspeh dosežen glede prevzema imovine bivše dežele Kranjske, kar so predlagali oblastni poslanci SDS.

Navedel je še nadaljnje ukrepe oblastnega odbora ter sporočil, da je predložen oblastnim poslancem dvojen proračun za l. 1927. Prvi je sestavljen na zahtevo finančnega ministra in med drugim uvaja dva nova davka: posebne takse za wagone in 10odstotne takse na kinematografske vstopnice. Širši proračun pa tvori program, ki naj določi obseg in smernice delovanja samouprave za bodočnost, zlasti smernice, katerih se bo odbor držal pri prevzemanju posameznih poslov s strani države. Proračun je bil odkazan odseku za finančne zadeve.

Za tem je prečital predsednik številne interpelacije in predloge, ki so bili vloženi na predsedstvo oblastne skupščine, ter jih dodelil posameznim odsekom. Večinoma se nanašajo na gradbo in zboljšanje deželnih cest, gradbo in popravilo mostov, regulacijo rek in druga gospodarska ter socialna vprašanja. Napredni klub je vložil od zadnjega zasedanja do sedaj celo vrsto predlogov, važnih za kmetijski, obrtniški in delavski stan. Nekateri teh predlogov smo v zadnjih številkah našega lista objavili. Vidi se, da so oblastni poslanci SDS krepko prišli za delo in da pazno zasledujejo potrebe naših ljudi.

Zasedanje oblastne skupščine se nadaljuje in bomo o tem še poročali.

BELEŽKE

+ Od Blairovega posojila ne pride nič za slovenske železnice. Te dni je finančni minister dr. Marković izjavil, da se bo denar novega obroka Blairovega dolarskega posojila porabil za gradbo jadranske železnice. O železnicah, ki naj bi se iz tega denarja gradile v Sloveniji, ni minister vedel ničesar povedati, čeprav so klerikalci trdili, da se bodo po njihovi zaslugi gradile iz tega denarja tudi važne nove proge v Sloveniji. Sicer pa naj bo klerikalcem sedaj odpuščen njihovo varanje, saj so dovolj kaznovani s tem, da so jih radikalni tako brezobzirno izgnali iz vlade.

Zamenjala vlogi.

«Gospod odvetnik, jaz bi se rad ločil od svoje žene.»

«Zakaj?»

«Moja žena je zblaznela.»

«Hm, ali je bila tudi že takrat blazna, ko sta se poročila.»

«Ne, takrat sem bil norec jaz!»

**Po vsej Sloveniji gre glas:
Le „Domovina“ je za nas!**

* **Prepozno dospeli velikonočni pozdravi.** Iz mnogih krajev Jugoslavije smo še naknadno prejeli od naših fantov vojakov dopise z velikonočnimi pozdravi, katerih objava sedaj nima pomena. Opozarjamo slovenske fante vojake, da nam drugi ob podobni priliki pošljejo zadevne dopise pravočasno.

* **Kraljeve velikonočne čestitke armadi in mornariči.** Kralj Aleksander je izdal za velikonočne praznike naslednji ukaz za armado in mornarico: «Trdno prepričan, da boste vedno v največji meri upoštevali in v vseh prilikah neomajno vršili svoje dolžnosti napram vrhovnemu komandantu in dragi nam domovini, vsem gg. oficirjem, vojaškim uradnikom, podoficirjem, kaplarjem in vojnikom prisrčno čestitam k velikonočnim praznikom in Vas pozdravljam.»

* **Kraljica zopet v Beogradu.** Naša kraljica Marija, ki se je mudila ob bolniški postelji svojega očeta, rumunskega kralja Ferdinanda, se je v nedeljo vrnila v Beograd, ker se je kraljevo zdravje znatno zboljšalo.

* **Poljaki bodo obiskali Jugoslavijo.** Poljsko ministrstvo trgovine sporoča, da bo prispela v začetku meseca maja v Jugoslavijo večja skupina Poljakov, ki hočejo okrepiti gospodarske stike med obema državama. Ta obisk Poljakov že vnaprej toplo pozdravljamo in smo prepričani, da bo rodil obilo koristnih plodov za obe strani, posebno še, ker bo odšla tudi jugoslovenska skupina koncem tega meseca v isto svrhu na Poljsko. Obisk Poljakov je napovedan tudi za Ljubljano, Bled in druga letovišča.

* **Italijanske priprave na naši meji.** V obmejnih krajih Julijske Krajine so se posadke italijanskih miličnikov zadnje dni zopet zelo okrepile. Grade se nove čuvajnice in popravljajo ceste. Ob meji se opaža tudi mnogo sumljivih ljudi, ki očitno vohunijo. Italijani še torej vedno rožljajo z orožjem.

* **Gibanje za zблиžanje z Jugoslavijo med Bolgari.** Kakor poročajo, se je začelo tudi med bolgarskimi oficirji širiti gibanje za zблиžanje med Bolgari in Jugoslovenci. Na čelu tega gibanja sta generala Vazov in Gučkov. Imenovana generala sta imela v zadnjem času več predavanj, v katerih sta razpravljala o jugoslovensko-bolgarskem zблиžanju in dokazovala, da je to zблиžanje v korist obeh narodov, predvsem pa bolgarskega. Teh predavanj se je večinoma udeleževala mladina, ki je živahno odobravalala izvajanja obeh generalov. Značilno je, da sofijsko časopisje prav malo ali nič ne piše o predavanjih generalov Gučkova in Vazova.

* **Celovski škof zabranil kandidature slovenskemu duhovniku.** Na belo nedeljo se bodo vršile v Avstriji volitve. Koroški Slovenci so postavili za kandidata tudi župnika g. Hinka Poljanca, toda celovski škof dr. Heffer mu je zabranil kandidature v dunajski državni zbor, češ, da je kandidatura Slovenca v državni zbor popolnoma brez koristi. Ta politični korak si dovoljuje škof, ki ima v svojem območju številne slovenske vernike in ki je nekak pokrovitelj Mohorjeve družbe. Politična zahrbtnost celovškega višjega dušnega pastirja je vredna vse obsodbe in ni čudno, če je malo razgrela celo ljubljanskega «Slovenca», ki protestira proti takemu postopku. Vidimo torej, da višji duhovščini ni samo v Italiji, nego tudi v Avstriji politika prva in šele potem pride na vrsto božja beseda.

* **Sneg na veliko noč.** Na veliko noč dopoldne smo menda povsod po Sloveniji bili deležni malo snega, to se pravi samo nekaj kosmatink, ki so se na tleh takoj stajale, dasi je bilo prav mrzlo vreme. Baš oba praznika nas je letos zelo zeblo, naslednji dnevi pa so že postali toplejši. Kakor poročajo listi, je bila letošnja velika noč prav mrzla po vsej Evropi in celo v Severni Afriki. Na Jadranskem morju je divjal strahovit vihar, ki je na Sušaku napravil mnogo škode. V okolici

Sušaka je zapadel sneg. Hudi viharji so razsajali tudi v Macedoniji, Italiji in Franciji.

* **Polovična vozina za posetnike in razstavljalce letošnje prireditve Ljubljanskega velesejma,** ki se bo vršila od 2. do 11. julija, je dovoljena. Ugodnost velja za vse vlake razen za simplonsko-orijski ekspres. Posetnikom ne bo treba dajati kakor doslej žigosati velesesjskih legitimacij na domači postaji, kar je velika olajšava. Posetnik bo sedaj lahko kupil legitimacijo šele v Ljubljani in se bo lahko brez žiga domače postaje vozil v svoj kraj. Samo mora biti legitimacija potrjena od velesejma, da je dotičnik velesejem v resnici obiskal. Vozni listek, ki ga kupi posetnik pri odhodu v Ljubljano, mu v zvezi s tako potrjeno velesesjsko legitimacijo daje pravico do brezplačnega povratka. Za prevoz razstavnega blaga se plača v Ljubljano cela pristojbina in se blago odpremi potem brezplačno nazaj na sedež razstavljalca. Iste ugodnosti so dovoljene za vse parnike Rečne plovbe v Beogradu.

* **Laška pivovarna čaka odrešenja.** Iz Laškega pišejo: Tukašnja pivovarna čaka, da se je bo kdo usmili, delavstvo pa strada na cesti. Ali ni mogoče dobiti podjetnikov, ki bi v teh prostorih začeli kakšno drugo industrijo?

* **Otvoritev telefona v gornjegrajskem okraju** se je vršila dne 13. in 14. t. m. v navzočnosti direktorja pošte v Ljubljani g. Gregoriča. Dne 13. t. m. so se otvorile telefonske postaje v Rečici na Paki, Mozirju, Rečici trgu in Gornjem gradu, naslednji dan v Radmirju, na Ljubnem in v Lučah. Okrajni odbor je priredil gostom večerjo v gostilni «Stara pošta» v Gornjem gradu, na kateri je pozdravil gerent okrajnega zastopa g. dr. Goričar vse navzoče, zlasti direktorja g. Gregoriča, ter se je zahvalil vsem činiteljem, ki so sodelovali pri napravi telefona. Zeleti je še, da se telefon kmalu izpelje tudi po Zadreci dolini, da bo ves gornjegrajski okraj zvezan s svetom.

* **Nov odvetnik v Celju.** V imenik Odvetniške zbornice v Ljubljani je vpisan odvetnik v Celju dr. Rihard Pintar.

* **Za 160 km krajša pot iz Ljubljane na Sušak** je nastala zaradi avtomobilske zveze iz Kočevja skozi Brod na Kolpi v Delnice. Avtobus odpelje opoldne iz Kočevja in pride v Delnice ob 16. uri. Iz Delnic odhaja ob 1/2 6. uri zjutraj in prihaja v Kočevje ob 1/2 9. uri. Cene so nizke, in sicer za kilometer po 1 Din, odnosno po 1:50 Din na 12 km dolgem hrvaškem delu. Vožnja je prav zanimiva.

* **40letnice zvestega in pridnega službovanja** je praznoval v Ptujju nadcestar g. Franc Korpar iz Dornave. Dne 1. aprila 1927. je poteklo 40 let, odkar je stopil v službo, katero še danes opravlja. Okrajni zastop Ptuj mu je priznal lepo nagrado.

* **Nezmislno velikonočno streljanje zahtevalo številne žrtve.** Ponekod so odrasli ljudje kakor otroci ter se igrajo s streljanjem prav tako kakor otroci z ognjem. Kakor vsako leto je tudi letošnje velikonočno streljanje z možnarji zahtevalo številne žrtve. Strežniki in zdravniki mariborske bolnice so imeli oba praznika polne roke dela. V bolnico so sprejeli naslednje težje poškodovane: s Pohorja je prišel z ranjeno levo roko v bolnico 31letni posestnik Anton Jurič, ki je bil ranjen o priliki eksplozije možnarja. V Gornji Kungoti je pri streljanju odtrgalo tri prste na desni roki 42letnemu posestniku Ivanu Poliču. V Rušah je smodnik razčesnil desno roko Francu Mašaku. V Spodnji Kungoti je izgubil pri streljanju Rupert Tepiš dva prsta na desni roki. Iz Poljčan so pripeljali v mariborsko bolnico 18letnega čevljarskega vajenca Franceta Vernika, ki ga je možnar ranil na desni nogi, ter neko žensko, ki jo je neki kmetijski fant po neprevidnosti obstrelil s pištolo na roki. Tudi v Poljskavi je v soboto pri streljanju o priliki procesije ranil možnar neko žensko na nogi. V Mariboru samem je neki deček obstrelil s pištolo 17letnega Val-

terja Gačnika. Zadel ga je v oko, ki bo najbrž izgubljeno. Mnogo nezgod pa niti ne pride v javnost. Tu navedene nezgode so se zgodile samo v mariborski oblasti.

* **Poziv usmiljenim sreem.** Uboga žena iz Uršnih sel ima zdravo nezakonsko hčerko, ki je sedaj stara 8 mesecev. Sirota mati otroka ne more preživljati in se obrača na usmiljena srca z nilo prošnjo: kdo vzame njeno dete za svoje? Za pojasnila se je obrniti na krajevno organizacijo SDS v Uršnih selih, pošta Semič.

* **Nalezljive bolezni v ljubljanski oblasti.** Od 1. do 7. t. m. je bilo v ljubljanski oblasti 16 primerov škrlatinke, 80 ošpic, 14 davice, 18 dušljivega kašlja, 3 tifuznih bolezni, 3 šena in 171 primerov španske bolezni.

* **Velik požar je opustošil na veliko noč gozdove med Savo pri Litiji in Zagorjem.** Okoliška gasilna društva so imela zaradi močnega vetra izredno težko delo, a njihovi veliki požrtvovalnosti in sodelovanju drugega prebivalstva se je posrečilo požar omejiti in zadušiti.

* **Železniška nesreča med Zalogom in Lazami.** Na progi med Zalogom in Lazami se je pripetila strahovita nesreča, katere žrtev je postal 28letni železniški zavirač Josip Zavrl iz Laz. Zavrl je bil v nedeljo zvečer v službi na zaloški postaji. Po službi se je nekaj časa zamudil v Zalogu med znanci, na kar je ponoči odšel po progi proti domu. Okrog 5. zjutraj je opazil progovni obhodnik, ki kontrolira progo, da leži med Zalogom in Lazami ob tiru pod kolenom odrezana človeška noga. Nekaj metrov naprej je naletel še na truplo, v katerem je spoznal tovariša Zavrla. Truplo je bilo strahovito razmesarjeno. Pod kolenom sta bili odrezani obe nogi, vrhu tega pa je bilo še polno drugih težkih poškodb.

* **Obup končan z vrvo.** Pišejo nam: Dne 13. t. m. se je obesil Jožef Jazbec v Medvecih pri Majšpergu. Ker je bil siromak slep in gluha, je obupal nad sabo ter si končal življenje, ko ni bilo nikogar doma. Ko se je popoldne istega dne vrnila iz Ptuja snaha domov, se ji je pri vstopu v sobo nutil grozen prizor. V sredi sobe je našla svojega tasta visečega na vrvi, ki je bila namotana preko trama. Pogreb 65letnega starca se je vršil baš na veliki petek v Majšpergu. Počivaj v miru!

* **Žrtev nesreče in praznovernosti.** Siromak Marko, ki je živel v bednih razmerah v Selcih na otoku Braču, se je pred kakšnim letom zgrudil nezavesten na tla. Ker ni bilo opaziti na njem nobenih življenskih znakov, so bili hišni prebivalci trdno prepričani, da je umrl. Imeli so ga le do večera v hiši, nato pa ga pokopali na vaškem pokopališču. Dan po pogrebu nesrečnega Marka so vaški pastirji začeli iz grobnice zamolke glasove. Čulo se je tudi preklinjanje. Prestrašeni pastirji so zbežali takoj v vas in pripovedovali, da se je pokojni Marko povampiril in da njegova duša ne da miru mimoidočim. Pobožnih in praznovernih kmotov se je polastila silna groza. Nastale so cele bajke, da se je Marko izpremenil v volkodlaka in da mu njegova duša ne da miru, ker je bil v življenju velik grešnik. Vsa vas je bila več tednov pod vtisom tega dogodka in je prosila Boga, naj jih reši volkodlaka Marka. Preteklo je že leto dni, odkar so slišali vpitje iz grobnice, v kateri je počival Marko. K večnemu počitku so nesli zopet nekega kmeta. Imel je biti položen v grobnico poleg Marka. Razumljivo, da se je zbrala vsa vas, da vidi, kaj se je zgodilo s «vilkodlakom» Markom. Ko so grobnico odprli, na splošno presenečenje siromaka Marka niso našli več na kraju, kamor je bil položen, temveč v nekem kotu grobnice, sključenega, skoro klečečega. Vsakemu je bilo takoj jasno, da je bil Marko nezavesten pokopan v grob, kjer se je potem prebudil in skušal z vpitjem opozoriti mimoidoče na strašno zmoto. Ker pa se ga nihče ni usmilil, je končno popolnoma onemogel in postal žrtev groze in gladi.

* **Skupen samomor dveh deklet.** V Skoplju sta šli skupno v prostovoljno smrt dve mladi deklici, štirinajstletni prijateljici Nadežda Tasiševa in Petronka Jakovljevičeva. Zvečer po končanem delu sta se kakor običajno podali na

sprehod ob Vardaru. Na železnem mostu sta se po kratkem razgovoru naglo sezuli in skupno skočili v Vardar. Ker je voda tam precej globoka in deroča, so ju valovi naglo zagnili in vlekli s seboj. Na mostu se je kmalu zbrala velika množica ljudstva, toda trupel ni bilo več na spregled. Šele naslednje jutro so valovi vrgli Petronko pri nekem mlinu na kopno. Truplo druge mlade samomorilke pa je še vedno skrito v Vardarju. Vzrok samomora je neznan.

* **Samomor zaradi izgubljene pravde.** V mariborsko bolnico so pripeljali od Sv. Jurja ob Pesnici posestnika Ivana Mesariča, ki si je prestrelil možgane. Mesarič je zaradi tega, ker je izgubil neko pravdo, obupal nad svojim življenjem in si ga hotel končati.

* **Aretacija nevarnih vlomilcev v Mariboru.** V Mariboru so se že dolgo časa dogajale drzne tatvine in vlomi v gostilnah in obrtnih lokalih. Storitcem pa dolgo niso mogli priti na sled. Sedaj se je posrečilo policiji aretirati o priliki vloma v gostilni Dimnik v Strmi ulici Maksa Weilanda in Franca Pöschla, pri katerih so deloma našli ukradene predmete in so tudi ugotovili, da sta udeležena pri ostalih vlomih.

* **Vlom v župnišče.** V noči od 13. na 14. t. m. so roparji posetili župnišče v Razborju pri Loki ter odnesli več stvari. Bili so celo tako predrzni, da so streljali na kuharico, ki je klicala na pomoč. Dne 14. t. m. se je orožniški patrulji posrečilo na postaji na Bregu izslediti dva zločinca v oseh Mihaela Dubandžije in Ladislava Kalamica, ki sta že priznala svoje dejanje in izdala tudi tri tovariše, ki so jih aretirali v Zagrebu.

* **Konj mu izbil oko.** 35letni sin kočarja Simon Maček iz Podhoma pri Gorjah je na veliko sredo vozil iz gozda les. Proti večeru se mu je voz zadril globoko v zemljo, tako da se je ustavil in ga konji niso mogli izvleči iz zemlje. Hotel je pri prednjem kolesu nekoliko pomagati. Ko se je sklonil, ga je konj udaril po obrazu in mu s kopitom izbil levo oko, a močno ranil tudi desno.

* **Prijeta vlomilca.** V Vodmatu sta bila prijeta 18letni Peter Srniša z Viča ter 21letni Jože Ograjšek iz Štajerske, ker sta bila osumljena vloma v Draščkovo gostilno v Ljubljani, ki je bil izvršen v pondeljek ponoči. Dočim je Peter svojo krivdo trdovratno zanikal, je Jože po kratkem oklevanju vse priznal. Čistila sta pred 14 dnevi na Draščkovem dvorišču greznico ter ob tej priliki vdrla v gostilniško sobo, kjer sta se dobro založila z raznimi jestvinami.

* **Vlom v blagajno v pisarni javne bolnice v Celju.** V noči od petka na soboto so neznan storilci vlomili v pisarno javne bolnice v Celju. Tam so izrezali steno blagajne na dveh mestih. Sreča pa jim ni bila mila in v blagajni so dobili samo okrog 762 dinarjev. Iz jeze menda, ker se jim trud ni preveč izplačal, so vlomilci papirje in druge stvari kar križem razmetali po pisarni.

Star piruh

Nekaj let pred svetovno vojno je bilo. Pa smo se domenili fantje, da smo na belo nedeljo obiskali priljubljenega očeta Gornika v Podgriču. Dobili smo ga v prijazni leseni utici pred hišo, kjer je možiček pušil tobak iz vivčka. Sedli smo okrog njega in mu izročili za piruhe pipnega tobaka, cigar in nekaj prav dobrega sadnega žganja.

Očancu smo zelo ustregli s temi darili. Na našo željo je nam zgovorni možak marsikaj zanimivega povedal iz svojega dolgega, nad sedemdesetletnega življenja.

Kakor drugi Podgričani, so se tudi Gornikovi v minulem stoletju pečali z vožnjo. Dostikrat so vozili s težkimi vozovi iz Trsta notri do Dunaja.

S starim očetom Gornikom je seveda kmalu začel hoditi tudi sin Matevžek, sedanji pripovedovalec teh zgodb. Ej, to je bilo življenje za Matevžka vedno med vozniki!

Kot dvaindvajsetleten krepek fant se je zaljubil v Rožičevo Miciko iz bližnje Srenjske vasi. V družbi drugih fantov in deklet, ki so

zalivali piruhe v Francetovi gostilni v Moravčah, je bil poleg tudi on s svojim dekletom.

Matevžek je kmalu opazil, da se vsiljuje njegovi Miciki Hruškarjev Jože, polbrat češenjskega grajskega oskrbnika. Vsiljivi Jože je parkrat prosil Miciko, naj bi šla z njim plesat, a deklet ga je vedno odklonilo.

Vse to je opazil Matevžek. Nekaj časa je mirno gledal to vsiljivost, naposled pa mu je vzklopela vroča fantovska kri.

Poklical je na odgovor vsiljivega fanta. Po fantovski navadi sta odšla na zaupni sestanek kar zunaj na gostilniško dvorišče. Beseda je dala besedo, fanta sta se začela prepirati in konec vseh koncev je bil, da je Matevžek dobro premikastil Jožeta.

Toda to junaštvo je imelo za Matevžka slabe posledice!

Poibrat Jožetov, ki je bil, kakor rečeno, grajski oskrbnik, se je kruto maščeval nad pogumnim fantom. Kmalu po tistem pretepu je moral Matevžek naglo oditi k vojakom.

Pređen so se mladi fantje vojaki odpeljali iz bele Ljubljane na Laško, je še Matevžka obiskala njegova Micika.

Mlada dva zaljubljenca sta bila zelo potrta. Ko je Matevžek vprašal svoje deklet, ali ga bo čakala, je ta vzela iz žepa lepo barvani piruh.

«Vidiš, Matevžek, ta piruh, naj tebe in mene vedno spominja na najino ljubezen! Čakala te bom, dokler te nazaj ne bo!»

V hudi bitki pri Solferinu na Laškem leta 1859. je bil Matevžek hudo ranjen v desno nogo. Oh, kakšne bolečine je moral siromak trpeti. Pri kolenu so mu v bolnici odrezali nogo; šele po preteku enega leta se je Matevžek povrnil domov z leseno nogo.

Njegova zvesta Micika ga je še vedno čakala! Ko sta se prvokrat sešla, jo je fant vprašal: «Micika, ali me sedaj še ljubiš...?»

Deklet se je zjokalo: «Še vedno in za vedno...»

Ko je bil naslednje belo nedeljo Matevžek s svojim dekletom v fantovski družbi v Francetovi gostilni v Moravčah, sta bila oba mlada človeka že ženin in nevesta. Baš sta bila tisto nedeljo prvič na oklicih.

Ko so se fantje vrteli z dekleti po plesišču, je pri odmoru vzel Matevžek iz hlačnega žepa lepi barvani piruh in ga vsem pokazal:

«Vidite, fantje in dekleta, tale piruh sem pred dvema letoma dobil od Micike in kakor je piruh še lepo ohranjen, tako mi je ostala zvesta tudi moja Micika.»

Vsa mlada družba je veselo nazdravila ženinu in nevesti.

Ko je stari Gornikov očka končal to zgodbo, je v naše veliko začudenje pokazal znameniti barvani piruh, res lepo pisan, z dvema srcema in z letnico 1858.

«Tako, vidite mladi fantje, še sedaj hranim ta piruh, moja ljubljena žena pa počiva že deseto leto v grobu.»

Anton Stražar.

V kočmajki

(Dogodbica.)

«No, vstani že vendar, klada lena! Štiri bo ura, pa se nikakor ne ganeš. Vse leto nisi bil pri Izpovedi, zato se spodobi, da vsaj zdaj ob velikonočnem času opraviš svojo dolžnost. Ako ne prineseš listka, ne bomo pekli kolača.»

Tako je obdelovala Gabronka svojega starega zadnjo nedeljo pred veliko nočjo. Kmalu po polnoči ga je začela buditi, a možiček je bil zvečer v rožičah ter se kar ni mogel odtrgati z ležišča. Neprenečuma se je obračal in zehalo se mu je, da je bilo groza.

«Ali greš, ali ne greš?» je sitnarila okrog postelje. «Poglej, jaz sem že oblečena, ti se pa še vedno vlečeš in premetavaš.»

«Tak pravim, da se spravi pokoncu! Da- nes se bo ljudi kar trlo ob spovednici. Takih zaraščenih grešnikov tvoje vrste. Čimprej boš odložil butaro, tem bolje bo zate...»

«Jaz bom naglo opravil.»

«Oh, če bi bil že tam, bi bilo prepozno. No, pa pridi za mano, več te ne morem čakati.»

Gabronka se je še spodrecaja in ihtela proti farni cerkvi. V tretje se je namenila opraviti velikonočno izpoved za tiste greš- nike, ki niti enkrat v letu ne operejo svoje grešne duše.

Mož ni imel navade nagajati svoji ženi ter se izneveriti krščanski navadi, zato mu je bilo neprijetno, ker je po njenem odhodu nekoliko zadremal. Brž je planil s postelje in nametal nase praznično obleko, tati luči ni imel časa prižgati.

Zvezde so migljale na jasnem frotanjem nebu, ko je stopal po samotni cesti, držeči v župnijski cerkev. Vso pot se je jezil na kro- jača, tako nekam čudno mu je pristojal su- njič, ki ga je oblekel v naglici in v temi.

V cerkvi se je postavil v vrsto k spoved- nici, od katere je vsako drugo minuto odletel izpovedanec, namesto njega pa se jih je pri- klopilo zadaj po pet in šest, sami kosmati grešniki, ki so se z vrtenjem klobuk in gri- zenjem nohtov pripravljali na izpoved.

«Zakaj me danes vse tako radovedno gleda?» je ogibal Gabron pred spovednico s povešenim obrazom. Opazil je, da se mu krog in krog posmehujejo in si nekaj namigu- jejo. «No, lepa reč,» si je mislil, «celo v cerkvi ni več nobene dostojnosti.»

Nejevoljen nase in na brezbožni svet je pokleknil k spovednici ter se je izpovedal, na kar se je z naloženo pokoro odpravil v klop pred oltar. Tudi tukaj je videl same porog- ljive obraze in slišal sumljivo šepetanje.

«Zijala!» se je hudoval sam pri sebi. «Ali je kaj posebnega, ako včasih malo pomolim? Saj drugi tudi molijo, pa se jim zaradi tega nihče ne posmehuje.»

Čim bolj se je na tihem togotil, tem hujše so ga obdelovali hudomušni pogledi in po- rogijivi obrazi. Osebito ženske so ga ogledo- vale, mladina pa se je kar držala za usta in si zakrivala lica, zakaj nespodobno se je sme- jati na svetem kraju.

Gabron se je nenadoma zganil, nekdo ga je dregnil v komolec. Obrnil se je in zagledal ob klopi svojo ženo, ki je debelo zijala vanj.

«Ježeš, Janez, kako pa, da si v moji koč- majki?» mu je plaho pošepnila na uho.

Pogledal se je po ramih, po rokah in prsih — resnično: bil je v njeni kočmajki, ki jo je v naglici in temi pomotoma oblekel.

Soteščan.

Organist Sršen

Bilo je na veliko nedeljo. Vse je bilo slovesno in svečano. Že navsezgodaj so veselo pritkavali zvonovi in oznanjali dan vstajenja, praznik zma- ge življenja nad smrtjo.

Organist Sršen je uril in vadil cerkvene pevce že celih osem tednov za ta dan. Večer za ve- čerom so se vršile pevske vaje. Bolj ko se je bližal slovesni dan, bolj je bil organist nervozen. Res sta bila dobra alt in bas, toda sopran in tenor nista bila zanesljiva. Zlasti Kljunova Mar- jeta, sopran, je bila tako nekam negotova in plaha, da se ji je takoj začel tresti glas, čim jo je kdo malo bolj debelo pogledal.

«Glej, Marjeta!» je rotil in prosil organist. Mladenka je zardela, malo pokašljala in za- trdila, da so zaradi nje lahko vsi brez skrbi.

Res, v soboto pri vstajenju je bilo vse dobro in prav.

«Zveličar naš je vstal iz groba, vesel prepevaj, o kristjan, premagana je smrt, trohnoba, veselja tvojega je dan —»

Marjeta je prepevala kakor škrjanček in kdor jo je slišal, je moral biti vesel.

V nedeljo je bil zato organist Sršen že dokaj potolažen. Pred mašo so zapeli pevci nekaj ve- likonočnih pesmi, starih domačih pesmi, ki so bile srenji tako všeč, da je vsa cerkev prepevala. Organist je bil ves srečen spričo takega uspeha.

«Le drži se, Marjeta,» je ob vsakem odmoru pošepetal Kljunovi, ki mu je obenem tudi od- pirala in zapirala registre pri orglah.

Fantje po koru so pokašljevali in si nekaj namigavali, toda organist se ni brigal zanje. Že dolgo je mislil na Marjeto in zdaj je sklenil, da jo takoj po praznikih zasnubi. Takega soprana nima izlepa nobena fara, tako čistega in zvon- kega gotovo ne, kakor ga ima Marjeta.

«Upam, da ne bo imela nič zoper mene,» je razmišljal organist, ko je strežnik pozvonil k maši.

Stari Peter, ki je gonil meh, je pritisnil, orga- nist je pogladil po tipkah in mehko-svečani gla- sovi orgel so oznanili zbranim, da se je pričela sveta daritev.

Pevci so dobro vršili svojo nalogo, pa tudi organist je bil na mestu. Ko je duhovnik zapel: «Slava Bogu na višavah!» so se pevci hkratu odkašljali, da bi laglje bolj zvonko zapeli, Peter je na vso moč hitel pritiskati na meh, Marjeta je odprla registre, organist je zastavil roke na tipke, in «fuuu» je zajokalo v orglah, da se je ozrla vsa srenja in celo duhovnik izpred oltarja. Pevci so skušali peti, zlasti Marjeta je zastavila s svo- jim toplim glasom:

«Gloria —»

«Je ne bo, ker je počil meh,» je na ves glas v obupu bušil organist Sršen, da se je sredi slo- vesnosti naenkrat jelo vse hihitati.

Marjeta, ki je detlejš vztrajala, je spričo tega tudi obnemogla in si z robcem zatisnila usta.

Ko se je organist zavedel svoje nerodnosti, je bilo že prepozno. Enkrat za vselej se je zameril župniku in tudi Marjeti, ki ga je dražila, kjer ga je srečala:

«No, kaj pa 'gloria'? Ali je spet počil meh?»

Ubogi Sršen se je smehljaj kakor otrok v za- dregi. Nič ni zasnubil Marjete, ampak je ostal sam še dandanašnji. Pevce in pevke sicer še uri in vežba, na ženitev pa ne misli več.

Ivan Albreht.

Razkrinkana ptičica

(Šaljiva dogodbica.)

Srečno in zadovoljno je živela Marjanica s svojo edino hčerko Maričko, na katero je stavila vse svoje zaupanje. Najbolj pa jo je veselilo, da njena hči ne pozna prepovedane ljubezni in je bila tako ena najboljših vse okolice.

Ljudje so si v tem oziru nekaj šepetali. Domači fantje so vedeli, da Marička ponoči vrata svoje sobice narahlo odpira in zapira in končno je o tem zvedela tudi mati, kar se- veda nikomur ni mogla verjeti. Zaman se je trudila sosedova Urša, da bi ji očrnila dekle. Majarica je ostala prepričana, da je njena hči poštena kakor kristal.

«Po krivem jo obrekujejo,» je vzdihovala. «Saj poslušam in pazim, pa ne vidim in ne slišim ničesar slabega. Res je, da Marička ponoči včasih vstane, tudi vrata sem in tje zaškripljejo, vselej pa čujem ponoči hojo ene- ga samega človeka, zato je po krivem ne morem sumničiti.»

«Ali si pa tudi že kdaj pogledala v njeno sobo?» jo je Urša važno opozorila.

«Še nikoli...»

«No, vidiš, to je tisto, kar opuščáš!»

«Ježeš!» se je prestrašila in sklenila po- svečati tej stvari v bodoče večjo pozornost. Že tisto noč je čula Marjanica v sobi svoje edinke sumljivo ropotanje. zopet je sli- šala hojo enega samega človeka, vendar ji ni dalo prej miru, dokler ni vstala, prižgala luč in šla v podstrešno sobico. Potihoma je do- spela k vratom, katera je hitro odprla in po- gledala v sobo. Kriknila je iznenadena zaradi nepričakovanega prizora: Na postelji poleg

Maričke je sedel Plevarjev Miha, čigar des- nica se je oklepala njenega vratu.

«Za kriščevo voljo!» je kriknila starka in svetiljka ji je skoro padla iz rok. «Marička, nebesa se zapirajo in pekeli se odpira pod teboj!»

«Mati, saj ni take sile,» jo je tolažil Miha. «Jaz lahko sobo takoj zapustim.»

«Izgini pri tej pričli!» je vpila v glasnem joku. «O, da bi ne bil nikdar prestopil praga naše hiše!»

Miha moral iz sobe mimo matere, ki je pograbila metlo ter ga je pričela otepavati. Nato je stopila k postelji in udrihala po hčeri, zvijajoči se pod odejo.

«Povej mi, kako je prišel v sobo!» je za- htevala mati. «Slišala sem stopinje enega sa- mega človeka...»

Marička je stokala in ihtela ter ni mogla dati željenega pojasnila.

«Ze prav, boš pa drugim povedala... Jutri pojdem h gospodu župniku, s katerim bosta obračunala...»

Vzlic solzam in hčerinim prošnjam se je Marjanica drugo jutro napotila v župnišče, kjer je župniku zatožila hčer in prosila, da naj jo spravi na pravo pot. Župnik ji je ob- ljubil in res je še tisti teden poklical Maričko k sebi na razgovor.

Mladenka se vabilu ni upala ustavljati. Kakor šiba se je tresla pred duhovnikom, ki jo je sprejel ljubeznivo, vedoč, da se več muh vlovil na žlico medu kakor na sod jeslha.

«Zakaj sem te poklical, ti je znano in ni treba posebej pojasnjevati,» jo je prijazno na- govoril. «Miha je bil pri tebi — dejstvo, ki ga ne moreš spremeniti. Nastane samo vpraša- nje, kako je prišel v sobo, ker so bila vrata znotraj zaklenjena.»

Marička je nedolžno povescila glavo. Do- bila je zaupanje v prijaznega gospoda, ven- dar se je sramovala povedati resnico.

«Kar odkrito povej, Marička,» ji je prigo- varjal. «Poglej, mi vsi smo grešniki; ta je bolj umazan na tej in oni na drugi strani. Vsi imamo svoje napake.»

Globoko je šla deklica po sapo in hotela nekaj odgovoriti. Vendar pa ji ni iztekla be- seda, dokler ji ni duhovnik priskočil na po- moč.

«No, kako je bilo?» je povzel. «Ali si mu odprla okno?»

«Ne, gospod, skozi vrata je prišel...»

«Pa se niso slišale stopinje...»

«Nič se niso slišale...»

«Zakaj ne, Marička?»

«Zato, ker sem ga nesla štopo ramo...»

«Aha! In prav tako si ga vedno tudi od- nesla?»

«Seveda, gospod župnik. Samo zadnjič ga nisem, ker naju je mati iznenadila.»

«Ze prav, ze prav, Marička. Povedala si resnico. Kaj hočemo, vsi smo grešniki in ni- kogar ne ponižuje skesan priznanje. Ampak v naprej se boš poboljšala, kajneda!»

«Bom, bom, gospod župnik.» Marička se je od takrat res poboljšala, ker si je tudi Miha zapomnil, kako je šel peš iz njene sobe.

Soteščan.

Kralj Matjaž

(Koroška.)

Pripovedke o kralju Matjažu, ki bo nekoč rešil naš rod, so razširjene povsod med Slovenci. Ko- rošci vedo povedati nekako takole:

Kralj Matjaž je bil nekoč tudi koroški kralj. Zaradi njegove mogočnosti je vojvode sosednih dežela popadla zavist, pa so se združili in se jeli vojskovati z njim. Kralj Matjaž se je hrabro bojeval, a končno se je z ostanki svoje vojske le moral umakniti na Peco, kroginkrog obdan od sovražnikov. Bil je v hudi stiski, ko se nenadoma odpre gora in ga z njegovimi vred sprejme pod svoje okrilje. Tam s svojo črno vojsko biva kralj Matjaž še dandanašnji.

Sredi gore stoji kamenita miza, za mizo pa sedi kralj kakor da je okamenel. Le vsako noč, ko odbije ura polnoči, začne brusiti svoj bridki meč in vsa črna vojska ga brusi z njim vred. Ob eni se spet vse pomiri in zaspi. To se ponavlja noč za nočjo in se bo ponavljalo dotlej, dokler ne zraste Matjaževa brada trikrat okrog mize. Tedaj se kralj Matjaž s svojo črno vojsko popolnoma predrami, pride izpod gore in zbere svoje pod košato lipo. Takrat se vname strašen boj.

Mlado in staro bo hitelo pod zastavo kralja Matjaža s tako naglico, da bo vsak pridiral, kakor ga bo baš zalotilo. Tako se bo zbralo toliko vojščakov, da vojna ne bo trajala dalje nego je treba časa, da človek sne hleb kruha. Komur pade tretji hleb iz rok, ga potolažijo drugi: «Pusti, brate, ne pobiraj, saj imaš dva hleba dovolj!» V tem strašnem boju izgubi kralj Matjaž vso vojsko, le sedem mu jih še ostane. S temi sedmimi pa bo premagal ves svet.

Redki so tisti, ki jim je dano zaznati za pot do kralja Matjaža. Nekoč jo je zapazil kovač, ki je nabiral drva po gozdu pod Peco. Ko je zagledal votlino, je brez bojazni zlezal noter. Ogledal je vso črno vojsko kralja Matjaža in je prišel celo do mize, za katero spi sam kralj. Pred mizo leži vse polno zlata in srebra. Kovač je vzel, kar je mogel nesti, pa je imel toliko, da mu vse žive dni ni bilo treba trpeti pomanjkanja.

No, prišel bo čas, da bo cesarju (v pravljici je mišljen avstrijski cesar, ki se mu je nazadnje res zgodilo po besedah pravljice) ostalo samo še toliko vojniki, kolikor se jih lahko senči v sencih ene same lipe. Tedaj se dvigne kralj Matjaž s svojo vojsko in premaga ves svet...

Ivan Albrecht.

Prebrisani pravdar

(Dogodbica.)

Prhar s Praprotovega griča je imel pred sodiščem čudovito srečo. Kogar se je lotil, ta je propadel, sam pa je odnesel zmago.

Nekoč sta se spopadla s sosedom Mrčunom radi meje ter se zapletla v dolgo pravdo. Bližala se je končna razprava, ki pa Prharju ni obetala popolnega uspeha. Bolj kakor kdaj je pritiskal na zagovornika, da naj ga izreže.

«Zastavil bom svoj vpliv,» je odvetnik skomignil z rameni. «Drugega vam za zdaj ne morem obljubiti.»

«Kaj pa, če bi pomazal. Imam veliko pitano gos, ki bi jo poslal sodniku. Darilo bi zaleglo.» «Neumnost!» je poskočil odvetnik. «Prav to bi vas pokopalo. Sodnik bi uvidel, da imate slabo vest, ker ga hočete podkupiti. Le napravite to budalost, ako hočete izgubiti.»

«Vi že veste, gospod doktor.» Z neko tiho zadovoljnostjo je Prhar ostavil zagovornika ter se je napotil proti domu. Vso pot je ugibal in premišljal, kako bi se zasukal, da bi premagal nasprotnika.

«Pa me ne bo in me ne bo,» je mrmral sam s seboj. «Navihan sem za dvajset Mrčunov.»

Teden dni pozneje se je vršila končna obravnava. Tudi Mrčun je imel zagovornika, spretnega branilca, ki je delal čudeže pred sodiščem. Prepričevalno je znal govoriti, pomanjšati krivdo ali pa ujeti nasprotnika, da se je zagovoril.

Pri razpravi s Prharjem pa ni mogel ničesar doseči. Sodnik je bil gluha za njegove dokaze ter je rajši poslušal Prharja in njegovega zagovornika. Rzsodba je bila taka, da je Mrčun popolnoma propadel. Prhar je zmagal na vsej črti.

«Ali ste videli?» ga je odvetnik pogladil po rami, ko sta odhajala iz sodišča. «Šlo je tudi brez gosi, kakor sem rekel.»

«Pa sem jo le poslal,» se je Prhar porogljivo namuznil. «Najlepšo gos sem poslal sodniku...»

«Ni mogoče! Ali vam nisem prepovedal?» «Vseeno. Poslal sem jo, pa je. Ampak ne v svojem imenu, Mrčuna sem podpisal za pošiljalca...»

«Kaj takega pa še nel!» je strmel odvetnik nad njegovo iznajdljivostjo, premišljujoč, ali bi jo hvalil ali grajal.

Soteščan.

Prevarani odvetnik

(Dogodbica.)

Zaradi dolgega jezika se je moral Zlebar na Sedlu zagovarjati pred sodiščem. Razžalil je domaćega učitelja, ki pa žalitve ni mogel prenesti brez sodnega zadoščenja. Zaskrbelo ga je, ko je prejel vabilo na razpravo, zakaj tožitelj je imel priče in njemu ni preostajalo drugega kakor priznati žalitev in sprejeti kazen.

Poiskal si je odvetnika ter mu razkril zadevo. «Takole in takole je bilo,» je priznaval svoje slabosti. «Ali bi se dalo kaj narediti?»

«Tajiti ne morete, ker ima učitelj priče; če pa priznate, boste kaznovani,» je modroval odvetnik. «Mogoča je le še edina pot — zvižaja. Dali mi boste nekaj za plačilo, pa vas poučim.»

«Ne bo brez nič, ako me izvijete.»

«Poslušajte! Kadar boste poklicani na zagovor, delajte se beba tako, kakor bi vam manjkalo kolesca.»

«Kako, gospod odvetnik?»

«Molčite na vsako vprašanje, z roko pa napravite, kakor bi igrali na piščalko.»

«In potem?»

«Drugo bom že jaz uredil.»

Zlebar je bil zaslišan pred sodiščem, kjer je v navzočnosti svojega zagovornika odgovarjal s posnemanjem glasov piščalke. Sodnik je odmajal z glavo, spoznal ga je za norca in zapodil domov. Tožitelj je moral povrniti sodne stroške.

«Pa sem se le izmazal,» se je rogala na poti s sodišča.

«To je moje delo!» se je pohvalil odvetnik. Povabil ga je v pisarno, da se pogovorita glede plačila.

«Petsto dinarjev,» se je glasil račun za zagovor.

«Koliko ste rekli?»

«Petsto dinarjev...»

Zlebar je dvignil roko pred usta in gibal s prsti, kakor bi sviral na piščalko. Nato jo je ubral proti domu. Z njim je šel tudi odvetnikov zaslužek, ki ga od norca ni mogel sodno izterjati.

Soteščan.

PROSVETA

NAŠ KULTURNI DAN.

ZKD Ljubljana naproša vsa svoja društva, ki so priredila na velikonočni ponedeljek kako akcijo v korist kulturnega fonda, da ji nemudoma poročajo o uspehu teh prireditiv. Nabrani znesek naj se pošlje centrali ZKD v Ljubljano, na čekovno položnico pa napiše opomba (kulturni dan).

Ostala podeželska društva, ki doslej še niso priredila nobene take prireditve, naprošamo, da store to sigurno vsaj do konca maja, in sicer na najuspešnejši način. Več društev v enem kraju naj izvede akcijo skupno na en dan. Eventuelno potrebni znaki po 1 Din, 2 Din, 5 in 10 Din so na razpolago v tajništvu ZKD Ljubljana.

Strnite se vsa društva v trdno in mogočno napredno fronto, pomagajte nam vsi, da bo uspeh časten in da bomo tudi mi lahko pomagali Vam v Vašem težkem boju.

Nov filmski spored ZKD za deželo. Za svoja podeželska društva si je izposodila ZKD izredno poučen petdejski film «New York in njegovi prebivalci». Film ostane v upravi ZKD le en mesec, zaradi česar naj društva, ki žele videti ta zanimiv spored, nemudoma sporoče svoje želje tajništvu ZKD Ljubljana.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

O OBČILIH IN RAZVOJU PROMETA.

Motil bi se, kdor bi mislil, da so služila prometna sredstva človeku že od nekaj toliko kakor dandanes.

Gotovo je sicer, da so že stari narodi, zlasti Rimljani, skrbeli za dobre ceste, da so imeli za potovanje po širni državi dobro urejene vozove, a to je minilo z razpadom rimske države.

Prišel je srednji vek, ko je zavladovalo v prometnem oziru mračnijaštvo. Kjer sta za rimskega gospodstva vladala red in mir, ki so ju ščitili strogi zakoni, tam so v prvih stoletjih srednjega veka ropale in klale podivjane čete odpuščenega vojaštva, tam so na svojih gradovih vitezi prežali na mimoidoče prevoze blaga.

Razen menihov ni bil nikdo varen življenja in imetja. Le te so radi sprejemali gradovi in kmetski domovi, da so od njih slišali, kaj se godi novega po svetu. Po vsej pravici sme mo reči, da so menihi v teh žalostnih časih nadomestovali časopise in pošto.

Prišle so križarske vojske, ki so imele namen osvoboditi svete dežele tujega gospodstva. Te vojske so bile tudi za promet ogromnega pomena. Križarska brodovja, ki so prevažala vojake v Palestino, se niso vračala domov prazna, ampak se prinašala s seboj prirodnine, ki jih v Evropi ni bilo dobiti. Glavna skladišča za to trgovino so bila italijanska mesta, zlasti Benetke, Genova in Pisa.

V tem času se je veliko storilo, da bi Evropa spoznala tuje dežele. Med možmi, ki so se posvetili tej nalogi, slovi na prvem mestu Benečan Marko Polo. V 35 letih je prehodil peš skoro vso vzhodno Azijo. Njegovi zapiski o Perziji, Indiji in Kitajski so seznanili Evropo s temi deželami.

Ta odkritja so izredno pospeševala tudi trgovino po vsej Evropi.

V tej dobi se je korenito preustrojilo tudi mornarstvo z izumom kompasa. Ta izum je odprl mornarjem pot po velikih morjih; ni ga bilo uglednejšega mornarja, ki bi ne bil skušal najti nove poti v Indijo. Dolgih sto let je trajalo, preden se je pogumnim Portugalcem posrečilo, da so prišli leta 1497. okoli Rtiča dobre nade, to je najjužnejše točke Afrike, po morju v Indijo.

Po tej poti je Krištof Kolumb, ki je hotel v zapadni smeri v Indijo, našel leta 1492. Amerike.

Ko so Španci in Portugalci našli Avstralijo, se je svetovna trgovina močno razmahnila. Is italjskih mest se je preselila na obalo Atlantskega morja, kjer so jo Italijanom odvzeli Španci in Portugalci.

Ta preobrat ni ostal brez posledic. Nastopile so uredbe, ki so močno pospeševale promet. Tem prištevamo v prvi vrsti pošto. V Evropi so odprli prvo javno pošto med Dunajem in Brüsslom šele l. 1516. Izpočetka so opravljali pošto z jezdnicami konji in šele pozneje z vozovi. V teh časih pa se bile pošte še prav slabe in prav počasne. Zato je bilo treba misliti na izboljšanje cest, ki so prvi in glavni pogoj hitrejšega in lažjega prometa.

Sploh pa se tedanja pošta ne da primerjati z današnjo. Kdor je hotel oddati pismo, ga je moral nesti na poštni urad, kjer so ga pretehtali. Ker pa so imela tudi velika mesta po en sam poštni urad, si lahko mislimo, kako je bilo vse poštno poslovanje zamudno.

Kaj je vzrok, da so se v kratki dobi zadnjih sto let občila tako korenito predrugačila? V prvi vrsti so temu vzrok izboljšane družabne razmere in pa izboljšano stanje omike.

Korenito izpremembo družabnih razmer in radi tega tudi do takrat običajnih občil je doživela Evropa koncem 18. stoletja po francoski revoluciji.

Kamorkoli so prišli francoski vojaki, povsod so gradili nove ceste; Napoleon je sprožil misel, da se predere zemeljska ožina pri Suezu ter s prekopom odpre nova pot razvijajoči se trgovini.

Ko je nekaj let pozneje na Angleškem Mac Adam pokazal, kako je graditi ceste, da je mogoče voziti po njih s težko obloženimi vozovi, se je začela tista doba težko obloženih voz, ki se jih tudi pri nas spominjajo najstarejši ljudje.

A človeški duh ne miruje nikoli. Toliko da se je začel promet po cestah krepko razvijati, že sta mu zadala smrtni udarec dva nova izuma:

parobrod in lokomotiva. Parobrod je izumil leta 1807. Amerikanec Fulton, lokomotivo pa l. 1827. Anglež Stephenson.

Dandanašnji plovejo parniki po vsem svetu, ki je tudi ves preprežen z železniškim tirom. Železnice so danes tako dovršene, da zanje ni nobene ovire več. Čez reko Mississippi v Ameriki, ki je pri mestu St. Louis 630 m široka, se vzpenja železniški most iz jekla v treh velikanskih, po 160 m širokih obokih. Pravo čudo moderne tehnike je tako zvana pacifiška železnica, ki veže Atlantski ocean s Tihim morjem. Ta 4000 angleških milj (ena angleška milja meri 1609 m) dolga proga se vije po pragozdih, gre na dveh mestih 2500 m visoko čez pogorje Kordiljere in se 1300 angleških milj daleč ne spusti pod 1260 metrov nadmorske višine.

Najvišja železnica na svetu vodi čez Passo di Galero na Peruanskem v Južni Ameriki. Dograjena je bila že l. 1873. in ji je najvišja točka 4775 m nad morjem in je torej samo za 25 m nižja kot najvišja gora v Evropi.

Človek pa tudi na tej višini tehničnega napredka noče mirovati, temveč hoče premagati še več. Zrakoplov naj bi mu postal ono prometno sredstvo, s katerim bo plul tudi čez kraje, ki so danes drugim prometnim sredstvom še nedostopni. Tako je lansko leto res človek prvič v zgodovini letel nad najsevernejšo točko naše zemlje. Zračno letalo labko danes pristežemo k splošnim občilom, saj imamo že redne zveze med posameznimi kraji.

ZANIMIVOSTI

ZGODBA ČEHA V FRANCOŠKI TUJSKI LEGIJI.

Neki češki list prinaša naslednjo zanimivo zgodbo Čeha, ki je služil več let v francoski tujski legiji v Afriki:

Francoska tujska legija ni namenjena samo za vojno, marveč tudi za vzdrževanje miru in reda v afriških pustinjah. Tujska legija spremlja navadno tudi karavane, da jih štiti pred razbojniki. Nedavno je dobil oddelek tujske legije povelje; naj poskrbi za varnost neke odlične dame, ki je hotela potovati daleč v Saharo. Ogleдали si je hotela kraje, kjer se klati mnogo beduinskih razbojnikov.

Na povelje francoskih oblastev je spremljal odlično tujko častnik z oddelkom tujske legije. V pustinji je vladala neznozna vročina. Vojaki, med katerimi je bilo mnogo Čehov, so trpeli strašno žejo, ki je bila tem hujša, ker so morali mirno gledati, kako sega odlična dama tu pa tam v košaro na vozu in si gasi žejo.

Ko je segla nežna ročica opetovano po steklenico in jo zopet spravila nazaj, je nekega češkega vojaka minilo potrpljenje. Obrnil se je k svojemu rojaku na drugi strani voza in zaklical po češko: «Vraga, to je pa že preveč! Taka peklenska žeja, a ona nam ne privošči niti požirka!» Tovariš je ogorčeno odgovoril: «Vrag jo vzemi, tako lepa gospodična, pa ima tako trdo srce!»

Dama se je začudeno ozrla. Poklicala je častnika in ga v čisti češčini prosila, naj da vojakom dve steklenici njenega vina, češ, da jim več ne more dati, ker se boji, da jim bo vino v strašni vročini škodovalo. Ko je bila ekspedicija v Saharo končana, je dala neznanu damo vsakemu vojaku še po 50 frankov. Šele čez nekaj dni so presenečeni vojaki izvedeli, da so spremljali hčerko nekega visokega dostojanstvenika iz Prage.

POTUJOČE MRAVLJE.

Znano je, da so potujoče mravlje, katerih domovina je Amerika, silno nevarne tudi človeku, ki se jim ne more izogniti, kadar ga obkolijo. Neki učenjak opisuje svoje izkušnje s to mravljo, ko je bil v Mehiki, takole:

«Slišal sem naenkrat nekako šušljanje, nato ga vedno močnejši šum in ugotovil sem, da pri-

haja glas izza omare. Spomnil sem se, da se tam nahaja mišje gnezdo. Vedel sem, da so se mravlje lotile miši in da jih bodo žive požrle, kajti kar te črne živalice dosežejo, jim ne uide več. Prišle so do mojega stola. Bilo jih je brezštevilno. Ali hočejo mene? Mravljam je pač vseeno, miš ali človek. Stopil sem na mizo, prilezle so za menoj, vzeli sem v roke robec, da bi jih prepodil, pometal sem jih raz mizo v pravo pravcato črno morje po tleh. Stali so bitji popolnoma na debelo pokriti z njimi.

Treba je bile misliti na to, da se umaknem, kajti vsak trenutek me bodo dosegle in prepozno bo. Stopil sem na umivalnik v velikansko umivalno skledo, napolnjeno z vodo. V kratkem je bilo vse okoli mene pokrito z mravljami. Kaj hočem sedaj? Skočiti na tla in bežati iz hiše? Zdelo se mi je, da bom skočil do kolen v nakopitene mravlje, kajti vsepovsod je bilo videti kot črno valovje. Potem pa so prišle lezti v vodo in napravile nekaj most, da bi tako prišle do mene. Po glavi mi je šumelo, zdelo se mi je, da me mravlje že glodajo na tisočih mestih telesa, oči so me bolele od nenavadnega prizora, jezik se mi je prisušil in zakričal sem ter skočil.

Ne vem, zakaj tega že prej nisem storil, skočil sem na sredo postelje ter zlezal pod odejo in bil sem rešen. Noge postelje so namreč stale v posodah, napoljenih s petrolejem. Niti ena mravlja ni prišla v bližino posod.

Drugo jutro mi je stara postrežnica prinesla kavo. Pogledal sem okoli sebe, toda nič posebnega nisem opazil. Vprašal sem jo, ali ni nič opazila ponoči. Prikimala je: «Seveda, potujoče mravlje so bile tu.»

In pa še vesela je bila, kajti mrčes in vsa golazen je zdaj proč, nobene podgane ali miši ni več, ne pajka, ne stonožca ali ščurka, vse so mravlje požrle, nobeno razkuževalno sredstvo ne bi tako temeljito očistilo hiše.»

× Velik potres v Južni Ameriki. V Argentini je bil te dni hud potres, ki je trajal 20 sekund. V mestu Mendoza je bilo 15 mrtvih, 50 pa težko ranjenih. V okolici Mendoze je potres zahteval okrog 100 smrtnih žrtev.

× Strašna žaloigra moža in nezveste žene. V Zaričevu v Podkarpatski Rusiji se je oženil pred petimi leti postaven kmotski fant Peter Jačura s sosedovo hčerko Marijo Lajtošovo. Toda mlada zakonca se nista posebno ljubila, kajti kmalu po poroki je začela mlada žena gledati za drugimi. Porabila je vsako priliko, da si je poiskala ljubčka. Tako je dve leti nemoteno skakala čez zakonski plot. Lanske jeseni so sosedje opozorili Petra, naj pazi na svojo ženo. Peter je poslušal nasvete in začel gledati ženi na prste. Toda žena se ni dala ugnati. Bila je tako prebrisana, da je znala prepričati ljubosumnega moža o svoji zvestobi. Mož pa tudi ni imel dokazov za njeno nezvestobo. Te dni zvečer je izjavil ženi, da bo prenočil na polju, da bi lahko začel zgodaj jutraj orati. V resnici pa je nastavljen ženi past. Vrnil se je pred polnočjo. Skozi tenko zaveso na oknu je zagledal v izbi možko postavo. To ga je tako razkačilo, da je pograbil sekuro, razbil večna vrata in planil v izbo. Žena je padla pred njim na kolena in ga prosila odpuščanja, toda razjarjeni mož ni poznal usmiljenja. S prvim udarcem sekire je omamil nezvesto ženo, nato ji je zvezal roke in noge, ji zamašil z robcem usta ter jo obesil na tram. Ko je opravil z ženo, je začel iskati njenega ljubčka, ki pa je izginil. Preiskal je vso vas, toda zaman. Končno se je zopet vrnil domov. Ko je videl na tramu visečo mrtvo ženo, je hitro poiskal vrstico in se obesil na istem tramu, kjer je izdihnila nezvesta žena.

ŽENSKI VESTNIK

Krompirjev hren. Pretlačiti skozi sito dva olupljena in v slani vodi kuhana krompirja. Hladnima prilij med mešanjem dve žlici olja, prideni dve žlici zribanega hrena, po potrebi nekaj zrn soli, malo fino zrezane čebule in zelenega peteršilja.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

KAKO PRIDEŠ DO ČEVLJEV BREZ DENARJA.

Pankracij Česen se je pripravil za potovanje. Potreboval je par novih čevljev, a ni imel denarja, da bi jih plačal. Zato si je izmislil pretkano sleparstvo.

Šel je k čevljarju, si naročil par čevljev in prosil, da mu jih prinese drugega dne zjutraj v njegovo stanovanje, ker takoj odpotuje na Dunaj. Čevljar mu je obljubil, da bo napravil čevlje do zaželjenega časa.

Nato je šel Česen k drugemu čevljarju, si dal pomeriti tudi par čevljev ter naročil, da mu jih prinese gotovo drugi dan okrog poldneva, češ, da bo takoj potem odpotoval.

Točno ob določenem času zjutraj je prinesel prvi čevljar naročene čevlje. Česen jih je poskusil. Čevljev za desno nogo je bil dovolj velik, a oni za levo nogo je bil po sleparjevem mnenju pretesen. Naprosil je torej čevljarja, naj vzame čevljev nazaj in naj mu ga še enkrat nabije na kupito. Prinesel naj mu ga zopet ob štirih popoldne, ker se je namenil odpotovati šele z večernim vlakom. Čevljar je pustil desni čevljev pri Česnu, levega pa je nesel domov, da ga raztegne.

Opoldne je prinesel drugi čevljar čevlje. Slepar jih je pomeril in menil, da je čevljev za levo nogo zadosti velik, za desno nogo pa pretesen. Poprosil je tedaj čevljarja, naj ga raztegne ter prinese zvečer, ker se bo odpeljal šele z nočnim vlakom. Čevljar se je poslovil, pustil levi čevljev, desnega pa vzel na dom.

Tako je dobil slepar brez denarja par čevljev ter se takoj podal na potovanje.

Dovolj dokaza.

Mestni gostilničar je vprašal Mibca, ki je pripeljal krompir na trg: «Ali je Vaš krompir dober?»

Mibec: «Kaj ne bo dober, saj pitam svinje s njim...»

Največja nevarnost.

«Jurče,» prigovarja prijatelj, «nehaj vendar piti, kajti v hganju je največja nevarnost.»

«E, jaz sem star vojak,» pravi Jurče, «in kjer je največja nevarnost, tja se najrajši vržem.»

Solnčna ura.

Brihtna Urša je zaklicala zvečer možu: «Stari, poglej na solnčno uro, ker se je stenska ura ustavila!»

Mož: «No bodi neumna, saj je solnce že davno zašlo!»

Žena: «Kaj nimaš vžigalije?»

To se jim samo tako vidi.

Stranka: «Ali je res, da poročeni ljudje dalje žive kakor neporočeni?»

«Ne, to se jim samo tako vidi.»

Dvoumno.

A: «Ako vas opazajem, mi nehote pride na misel neki učenjak.»

B: «Res? Ali smem vedeti, kateri?»

A: «Darwin.» (Znan angleški učenjak, ki je izvajal razvoj človeka iz opice.)

Nesporazum.

Neka stara dama se je prvič vozila v avtomobilu. Vsa preplašena je vsakokrat pogledala, kadar je šofer zavil okrog ogla in pokazal z roko smer.

Končno je zaklicala vsa razburjena: «Gospod šofer, pazite vendar, kam peljete. Vam bom že jaz povedala, če bo deževalo...»

Dobro kavo pripravite
s pridaikom
Kolinske cikorije!

Kolika je razlika med trpežnostjo čevljev!

Na tisoče ljudi pa se je prepričalo, da so «DOKO»-čevlje nosili najdalje časa. Že zato so mnogo cenejši od drugih čevljev.

Vedno naj vsakdo kupuje le «DOKO»-čevlje, ki se dobe v trgovini

v Prešernovi ulici št. 9 (dvorišče).

Razumljivo.

Zakonski par brez otrok ima stanovanje s štiri sobami. Uradnik stanovanjskega oblastva je baš v stanovanju in govori možu, da nima pravice do štirih sob. Mož pa mu odgovarja, da potrebuje štiri sobe: eno jedilno sobo, eno delovno sobo, eno spalno sobo za sebe, eno pa za ženo.

«Potem morate eno spalno sobo oddati,» zahteva uradnik.

«Nemogoče,» zatrjuje mož. «Dovoliti mi morate dve spalni sobi. Pokličem še svojo ženo.»

Ko žena, grda in energična debeluška, vstopi, se uradnik obrne zopet proti možu in reče: «Razumem, razumem! Dovoljeni sta Vama obe spalni sobi!»

Vraga draži.

Matija Zvitorepec ima navado, da ob vsaki priliki zakolne svoj «prmejdunaj»!

Ko ga nekdo opomni, da je to greh, se Matija odreže tako-le: «Dobro delo je to, ne pa greh! Če bi rekel »pri moji duši«, česar me pa Mati božja obvari, bi to bilo greh. Jaz zavpijem »prmejdu—«, hudoba me že sliši, vzame pero v kremplje in zapiše: Matija se priduša! Jaz pa nadaljujem, —naj in hudobec mora brisati. Tako prevaram hudobo, da se jezi, in hudiča jeziti je prav tako dobro delo.»

Potepinov samogovor.

«Najprej so me obsodili na štiri mesece ječe in na izgubo državlanske časti za tri leta. Prišlo sem se in so mi izgubo državlanske časti črtali. Naj bi mi bili rajši črtali štiri mesece; kaj naj napravim z državljansko častjo?»

Drugi časi.

Žena: «Zakaj si sedaj vedno tako neprijazen, Gašper? Prej si bil vedno ljubezniv, posadil si me na kolena in me prijel za brado.»

Mož: «Seveda, takrat pa si tudi ti imela samo eno brado.»

Nezvesta žena.

Miha: «Oprosti, dobro bi bilo, če bi zagrnil okna zvečer, ko poljubljaš svojo ženo.»

Boltežar: «Neumnost! Saj me zvečer ni nikdar doma.»

Lahka stvar.

Zora: «Rada bi s čimerkoli presenetila svojega zaročenca.»

Nada: «To je lahko! Povej mu svoje pravo rojstno leto!»

Nadležno sorodstvo.

Pankracij je zamudil vlak in mora prenočevati v gostilni. Ko se zjutraj zbudi, vidi, da je spal na mrtvi stenici. Ves razburjen pokliče gostilničarja, ki pa se samo počehlja za ušesom in pravi: «Mučno, seveda! Toda stenica je vendar mrtva in vas ni mogla nadlegovati.»

«Tisto že,» odvrne Pankracij, «ona me ni nadlegovala, pač pa njeni sorodniki, ki so jo prihajali obiskat.»

V podeželski gostilni.

Gost: «Kaj mi ne boste dali na posteljo čistih rjuh?»

Gostilničar: «Izključeno. Moja stara že spi in jaz nimam ključa od omare za perilo. Sicer vam pa rečem: če ste zaspani, boste tudi tako spali. Če pa niste, vam tudi sveže rjuhe ne bodo pripomogle do spanca.»

Pri skušnji.

Mala hčerka je delala skušnjo za klavir in jo je mati vprašala: «Kako pa se piše profesor, ki te je izpraševal?»

«Tega ne vem; toda bil je zelo pobožen, kajti ves čas, ko sem igrala na klavirju, si je z rokami zakrival obraz in govoril: »O Bog, o Bog!«

MALI OGLASI

Moško sukno (štofi)

Novo dospel! Najnižje cene! Velika izbira!
Pred nakupom oblek si oglejte zalogo v trgovini
Franca Senčarja, Mala Nedelja in
Ljutomer! 110

Zenitev.

Katera Slovenka, vdova ali dekle, 36 do 40 let stara, brez zadržka, bi se hotela primožiti na Vestfalsko (Nemčija) z dobro olikanim Slovencem, vdovcem, stari 40 let, ki ima dve deklici, stari 7 in 12 let. Zenitev takoj. — Naslov pove uprava «Domovine». 109

Rekor: te se žije

bo dosegla vsled izredno nizkih cen sigurno špeciálna trgovina češkega in angleškega sukna

JOSIP IVANČIČ

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1
(dvorišče, levo).

Pred nakupom moške obleke ali površnika oglejte si zalogo in cene. 93

!!! Vsakdo naj se prepriča !!!

BUČNO OLJE

pristno in prvovrstno priporoča

IVAN HOCHMÜLLER

tovarna bučnega olja v MARIBORU, Pod
mostom št. 7, telefon 339. 111

Zamenjava jederc za bučno olje.

ŽIVČNO

bolnim, slabotnim, onemoglim ter prezgodnje ostarelim se priporoča «Kalefluid» D. Kaleničenko (ekstrakt iz živalskih žlez), ki krepi in vrača zdravje in delovno sposobnost organom. To potrjujejo ti soči zdravnikov ter sto in sto bolnikov samih iz raznih držav, tako iz Angleške, Francoske, Amerike, Rusije, Poljske, Romunije, Jugoslavije in dr. Za svoje vrline je bil «Kalefluid» odlikovan na higijenski razstavi v Parizu, Londonu, Bruslju in Firenci s 4 «grand prix» in s 4 velikimi zlatimi kolajnami.

Detajlna naučna literatura D. Kaleničenko «Preporodja» z zdravniškimi ocenami ter zahvalnimi dopisi od bolnikov se pošlje vsakomur brezplačno. Obrnite se: Beograd, Pop-Lukina br. 1. Lit. D. Miloš Marković. 112

Odvetnik

dr. Vladimir Knaflič

se je preselil

in ima sedaj svojo pisarno na

Miklošičevi cesti št. 16, II. nadstr.

(Bambergova hiša, kjer je Delniška tiskarna). Telefon 26-11.

REVMATIZEM.

Zahvalna izjava.

G. drju. I. Rahlejevu

Beograd
Kosovska ulica 43.

Velespoštovani gospod doktor! Čutim se v prijetni dolžnosti, da Vam izrazim svojo najsrčnejšo zahvalo za Vaš diven lek, kateremu ni plačila. Bil sem že popolnoma obupan, izgubil sem vsako nado na ozdravljenje, ali s pomočjo Vašega zdravila sem se. hvala Bogu in Vam, rešila strašnih muk. Vi ste rešitelj od te strašne bolezni. Priporočati Vas hočem vsakomur. S spoštovanjem

Katarina Perković.

Zagreb (Novi nast.), 20. decembra 1926.

Zdravilo „RADIO-BALSAMIKA“ izdeluje, prodaja in razpošilja na povzetju laboratorij „RADIO-BALSAMIKA“ drja. I. Rahlejeva v Beogradu, Kosovska ulica 43, pritličje 6

Veseli boste

in vedno se boste dobro počutili ako z redno masažo, drgnem em in umivanjem s Fellerjevim pravim blagodišnim Elsfluidom prebudite v vseh delih telesa cirkulacijo krvi, osvežite mišice in vse telo in se storite s tem odpornega in sposobnega za delo. Že od časa naših dedov se kaže Elsfluid pri zunanji in notranji uporabi kot zanesljivo, bolečine olajšujoče domače sredstvo in kosmetikum. To potrjujejo mnoge zahvalnice. Pravi Elsfluid je močnejši in bolje deluje, nego francosko žganje.

Zahtevajte za potkus v lekarnah in odgovarjajočih prodajalnih izredno „Fellerjev pravi Elsfluid“, v polzkusnih steklenicah po 6 Din, v dvojnastih steklenicah po 3 Din, ali specialnih steklenicah po 26 Din. Po pošti pride tem cenejše, čim več se naroči nasenkrat; z zavojujno in poštno vred stane 9 polzkusnih ali 6 dvojnastih ali 2 specialni stekt. 61 Din
27 „ „ 18 „ 6 „ 133 „
54 „ „ 36 „ 12 „ 250 „

Naročila nasloviti razločno takole:

EUGEN V. FELLER

lekarnar v STUBICI DONJI

Elsatrg št. 360 (Hrvatska).

Potrtega srca javljamo tužno vest, da je naš dobri oče in soprog, gospod

Peter Grušovnik

posestnik in gostilničar v občini Zgornjem Boču pri Selnici nad Mariborom

po kratki in mučni bolezni v starosti 68. let dne 9. aprila mirno v Gospoda preminul.

Cicilija Grušovnik, soproga.

Vilko in Milica
sin in hči.

Ostali sorodniki. 113